

Интервю ► 22

Очакваме до 15%
ръст на пазара на
електроника

Томохиро Накашима,
изп. директор на Sony за България

Компании ► 11

Словенската верига “Меркатор”
се прицели в 3% пазарен дял
до 2013 г.

Пари

pari.bg

BONNIER
Business Press

Четвъртък

21 октомври 2010, брой 200 (5011)

USD/BGN: 1.41103

▼ -0.01%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.38610

▲ +0.01%

Българска народна банка

Sofix: 354.45

▼ -2.02%

Българска фондова борса

BG40: 112.25

▼ -1.08%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

НЕПРОТИВ ОКОНОСТИТ УЦИОНИСТ ВУВАТЕЛС ТВУВАЙТЕ

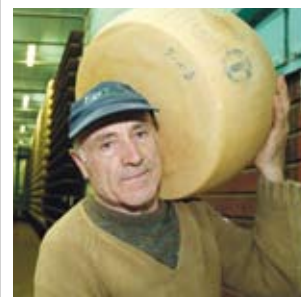
Намерението на правителството да национализира професионалните пенсионни фондове нарушава принципа за неприкосновеност на частната собственост ► 4-5

Новини ► 7

Държавата
разрешава
на общините
да вдигат
данъците

Тема на деня ► 8-9

Директните
продажби не
се оказаха
добра новина
за фермерите

Компании ► 14

“М-Тел”
обвини
регулатора в
непрозрачност

Печеливш
Емил Живков

“Стомана Индъстри” с изпълнителен директор Емил Живков ще назначи сто нови служители във фирмата. От компанията обясниха, че раздвижването на международните пазари дало възможност на металургичния завод да приеме отново на работа голяма част от освободените заради кризата работници. “Стомана Индъстри” бе едно от първите предприятия, засегнати от световната икономическа стагнация.

Губещ
Андрей Иванов

Върховният административен съд отмени като незаконно приета цената на билетите за градския транспорт от 1 лев, която бе гласувана от СОС на 12 юни 2008 г. Делото бе забележено още същата година от бившия общински съветник Борис Цветков (БСП) и двамата граждани. Те искат прегледателят на СОС Андрей Иванов да поеме политическата отговорност за оцеляването на столичани.

Мнения

► По темата “RWE и OMV отложиха решението си за “Набуко”. Чета и не ми се вярва - толкова ли са зависими от “Газпром”, като бившия канцлер на Федералната република, или изчакват по-изгодна позиция. Тънки сметки със стратегическо значение!

Чета

► По темата “Наг 700 хил. автомобил се движат без “Гражданска отговорност”. От тях поне 200 000 са трошки и НЕ се движат, но не са свалени от регистрация. Дори по улиците на София има хиляди зарязани коли...

Рейчо

Коментар

Приземяването на данъчния хеликоптер

Радостина Маркова
radostina.markova@pari.bg

По кадрите от акция “Хеликоптер” в системата на кадастъра не може да се идентифицира нито един имот

СНИМКА НАП

pari.bg Топ 3

1 Проиграният сценарий, или можеше ли България през тази и следващата година да е с по-висок растеж.

2 Наг 700 хил. автомобил се движат без “Гражданска отговорност”. Бързото отчитане на застраховката започва в края на март.

3 Едва 7% от собствениците продават жилищата си на обявената цена. Наг 40% от продавачите са отстъпвали с 30% и дори повече през 2010 г.

Кадрите с луксозните имения на родните богаташи, прилежно заснети от данъчните през последните дни, ще свършат работа. Ако не за друго, поне за подготовката на луксозен фотоалбум. За друго не става. Така поне твърдят специалистите по картография и геодезия, а те разбират от тези неща. Все пак това работят.

Данъчната администрация също работи. Видя го цяла България, която в продължение на седмица със затаен дъх гледаше именния с басейни и сърнички. Гледката впечатли и самия премиер, неподозирал, че по Черноморието се крие разкош, съперничещ на Маями бийч. И поръча на финансовия министър Симеон Дянков до шест месеца да събере данъците за всички тези скрити богатства, за да се види

“колко е тоталът от летенето с хеликоптер”.

Всъщност, ако разчитаме на снимките на данъчните, обещаните поне 10 млн. лв. приходи от акция “Хеликоптер” няма да влязат в бюджета не след шест месеца, но и след шест пъти по толкова. Причината е, че по тези кадри в системата на кадастъра не може да се идентифицира нито един от заснетите имоти. Това е позицията на Асоциацията на геодезическите фирми, според чиито представители е необходимо далеч по-сложно заснемане. За да се случи то пък, са необходими летателни апарати, оборудвани с GPS, и специални камери за аерофото заснемане, които възпроизвеждат метричен образ, обясни председателят на асоциацията инж. Мишо Настев. Звучи сложно и

няма как да не е. Още по-сложно става след обяснението, че само камерата в тези случаи струва от 100 хил. до 2 млн. EUR. Но тези пари данъчните не е нужно да ги вадят от джоба си. Достатъчно е да наемат специализирана фирма, която тихо и професионално ще свърши работата. Но естествено за сметка на PR ефекта.

Всъщност явно и от НАП са си дали сметка за стойността на снимките от акция “Хеликоптер”. Така че междувременно са поискали от Столичната община кадастрална справка за облетените райони в полите на Витоша. Според директора на Агенцията по кадастър Александър Лазаров по-голямата част от въпросните райони отдавна имат цифрови кадастрални карти, което позволява да се правят и електронни справки.

И тук идва тънкият момент. А той не е свързан дори с финансирането, въпреки че и догодина Агенцията по кадастъра ще работи с бюджет от 10 млн. лв. при необходимост 24 млн. Според нейния директор обаче тези пари, а и много повече лесно можеше да влязат в бюджета, ако още преди 5-6 години държавата си бе направила труда да свърже системите на кадастъра и на данъчната администрация. Така пред погледите на данъчните щеше да е цялата база данни за имотите в държавата по вид, площ и собственост.

И тъй като това не се е случило, данъчните ще продължат да надничат зад дуварите на хората, каквито коментари предизвика акция “Хеликоптер”. Така обаче и получената информация ще има само клюкарска стойност. □

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филпа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Мила КИСЬОВА - 4395863
mila.kisiova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАЙВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
georgi.andreev@pari.bg
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg
Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Биляна ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Радостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Христо ЛАСКОВ - 4395841
hristo.laskov@pari.bg
Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Радослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg
Марина УЗУНОВА - 4395864

marina.uzunova@pari.bg
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608
BONNIER
Business Press

Цитат

”Начинът, по който е извършен обирът, говори, че в него са участвали и митнически служители, от които може да е изтекла информация

► Директорът на Агенция „Митници“ Ваньо Танов за кражбата от митнически склад на 340 kg злато, конфискувани при акцията „Леярите“

Число на деня

15

► млн. лв. ще са забутите от непрогаден ток заради угължаването на плановия ремонт на шести блок на АЕЦ „Козлогуй“

Коментар

Деградацията продължава - национализация

Никога не е скучно в държавата на синдикатите, всеки ден нов заек изскача от шапката им. След като синдикатите прокараха доказано вредната идея да се вдигнат осигуровките, сега искат да национализират професионалните пенсионни фондове.

Асоциацията на пенсионните фондове има становище по въпроса, в което между другото казват: „большинството от цитираните факти и цифри, които се използват като аргументи в подкрепа на направеното предложение, са неверни, а някои от тях и целенасочено

Георги Ангелов,
старши икономист в "Отворено общество"

” Да не забравяме, Гърция и Румъния фалираха заради следващите политики, предлагани от синдикатите

манипулирани”.

Освен жонглирането с недоказани твърдения всъщност национализацията на професионалните пенсионни фондове поражда множество други проблеми. Най-фундаменталният от тях е, че се влошава правната сигурност в страната, която и без това не е много висока. Ако по някакъв начин не съвсем ясни причини държавата може да национализира пенсионни фондове с половин милиард лева активи, какво пречи да се национализира всеки друг отрасъл в икономиката, без обезщетение за действия-

щите фирми? Ако мине тук, кой отрасъл ще има сигурност да инвестира за години напред, ако има риск тези инвестиции да не се върнат никога?

Друг проблем е, че това са лични спестявания на осигурените - и те са по лични партии. Тоест миньорът Иван Иванов 10 години е работил и внасял осигуровки, за да се пенсионира по-рано. Откъде-накъде държавата ще взема неговите спестявания, за да плати пенсия на друг човек, Петър Петров, който почти не е работил като миньор и не е

внасял вноски - но също по някакъв начин се е пенсионирал?

Между другото въобще не е ясно, че национализацията ще подобри държавния бюджет. Това е еднократен акт, а според правилата на Евростат еднократните ефекти не се включват в бюджетните данни. Тоест всъщност бюджетният ефект вероятно ще е негативен.

Между другото да не забравяме реалния проблем - в България 57% от хората се пенсионират преди пенсионна възраст, вкл. хора се пенсионират на 40-50 години. В нито

една страна не може да има стабилна пенсионна система, ако повечето хора заобикалят правилата. Този проблем трябва да се реши, а не да се създават още проблеми с цел неговото временно замазване. Синдикатите, които с лобиране през годините са пробили толкова дупки в пенсионната система, трябва да си посипят главата с пепел, а не да предлагат още вредни политики.

Да не забравяме, Гърция и Румъния фалираха заради следване на популистски политики, предлагани от синдикатите. Не трябва да вървим по техния път. □

Фалстарт

Странно съвпадение провали началото на делото за подкуп срещу Николай Цонев

Прокурорът е убеден, че има достатъчно доказателства за даване на подкуп

Софийският градски съд не даде ход на делото по обвинение в подкуп срещу бившия военен министър Николай Цонев, съдията Петър Сантиров и бившия главен секретар на Министерството на финансите Тенчо Попов. Причината беше, че по същото време срещу Цонев беше насрочено друго дело пред Военния съд в София.

Много доказателства, но и много хипотези

Наблюдаващият прокурор по делото в СГС Божидар Джамбазов обяви, че по случая има достатъчно доказателства. “Към момента сме изградили становище, че има достатъчно доказателства за даване на подкуп”, каза Джамбазов, но обясни, че за престъплението има “много хипотези”.

Бившият военен министър в кабинета на тройната коалиция, както и Сантиров, и Попов бяха задържани при шумна акция на 1 април. Случаят стана скандален заради реплика на зам. градския прокурор на София Роман Василев, който при акцията накара Цонев да коленичи с репликата: “Тъй като сте си абсолютен прес-

тъпник... колеги, както за всеки един престъпник - както трябва. Долу на земята!” Арестът, който беше заснет и разпространен от пресцентъра на МВР, предизвика обвинения, че Василев е нарушил презумпцията за невинност.

Според обвинението Николай Цонев е предложил подкуп на съдията Сантиров, който да осуети дело за щети срещу него. Тенчо Попов пък беше задържан в момента на предаването на предполагаемия подкуп от 20 хил. лв.

Лоши обстоятелства

Делото пред Военния съд започна, след като през май военноокръжната прокуратура внесе обвинение за сключване на четири неизгодни сделки по времето, когато е бил директор на Дирекция “Управление на доставките” в Министерството на отбраната. Според прокуратурата с договорите за доставка на авто- и авиационно имущество военното министерство било ощетенено с над 970 000 лв. Заседанието в сряда беше насрочено почти по същото време, когато и това в Софийския градски съд. По тази причина Цонев закъсня за заседанието. Следващото заседание на съда беше насрочено за след месец и тогава процесът трябва да започне.

Филупа Рагуинова

► Според обвинението Николай Цонев (вдясно) е предложил подкуп на съдия, който да осуети дело за щети срещу него

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Кабинетът планира наци

Изземването на активите на професионалните пенсионни фондове ще постави правителството в още по-сложна ситуация

Под натиска на синдикатите правителството обяви намерението си да национализира професионалните пенсионни фондове. Така е на път, вместо да разреши един проблем, да създаде няколко нови.

Заплахата

До края на годината ще бъде създаден държавен солидарен фонд към НОИ за ранно пенсиониращите се работници, обяви министърът на труда Тотю Младенов след вчерашното заседание на правителството, на което бе одобрен бюджетът на НОИ за следващата година. От 1 януари 2011 г. пенсионните вноски, които работодателите правят за работниците си първа и втора категория труд (съответно 12 и 7%), вместо в професионалните пенсионни фондове ще започнат да постъпват в този нов фонд. Пак от началото на годината от него ще започнат да се изплащат пенсията на тези работници.

Създаването на новия пенсионен фонд ще бъде разписано в Кодекса за социално осигуряване заедно с всички останали промени в пенсионната система. Тази събота ще има заседание на Съвета за тристранно сътрудничество, на което ще бъдат обсъдени промените, в следващата сряда те ще бъдат гледани в Министерския съвет и после влизат за гласуване в Народното събрание.

Все още не е известно в какъв срок активите на деветте професионални пенсионни фонда в България ще бъдат прехвърлени в но-

вия фонд към НОИ. Това ще бъде разписано в Кодекса за социално осигуряване, там ще има ред и график, обясни министър Младенов. В момента експерти правели разчетите.

Смяна на позицията за по-малко от 24 часа

Само преди ден министър Младенов обяви на заседание на Съвета за тристранно сътрудничество, че и догодина НОИ ще продължи да плаща пенсията на категорияните работници вместо професионалните фондове. Така отлагането щеше да бъде направено за четвърта поредна година. Досега причината беше, че тези фондове не са натрупали достатъчно средства, за да изплатят очакваните пенсии на работещите при тежки условия на труд. Министър Младенов обеща, че до средата на 2011 г. правителството ще изготви законови промени за решаване на проблема.

Синдикатите веднага реагираха гневно. Нямаме гаранция, че наистина ще се вземе решение, искаме да се реши веднъж завинаги, като се създаде солидарен фонд, който да поеме пенсията на категорияните работници, обявиха профсъюзите и отново заплашиха с миньорски протести.

Интересното е, че предложението за национализация на активите на професионалните фондове е направено не от министър Младенов, а от най-недолюбвания от синдикатите министър - Симеон Дянков.

Да не отлагаме въпроса за още една година, защото и в края на следващата година пак ще сме в хипотезата на предишното правителство - три пъти го е отлагало, казва той пред другите министри от кабинета. След което получава подкрепата на премиера Бойко Борисов.

Проблем след проблем

Реакцията от страна на работодателските организации, на самите пенсионни фондове и на експерти в областта на осигуряването е много показателна - приемаме това решение като предпоследно, казват те. Според тях по този начин правителството си създава огромен проблем.

На първо място, тук се извършва престъпление срещу собствеността на хората, казва Евгений Иванов, изп. директор на КРИБ. Всеки един от работещите първа и втора категория има лична партида от натрупаните средства в професионалните фондове, която сега отива в общ кюп и той губи правата си върху тях. На практика това е посегателство върху частна собственост, т.е. нарушава се чл. 17 на конституцията.

Национализират се средства, внасяни от работодателите в индивидуални партиди на работниците, и това няма как да не създаде правен проблем, смята и бившият шеф на НОИ Йордан Христов.

А проблем няма как да не се появи - хората може да

►След критиката на синдикатите финансовият министър Дянков се озъна

не искат парите им да бъдат прехвърлени в общ държавен фонд, може дори да не искат да се пенсионират порано. И това им дава пълно право да съдят държавата. Освен това тези средства по закон се наследяват от роднините на починалия притежател. Загубата от подобно наследяване също

ще създаде драми.

Почти толкова сериозен е финансовият проблем около евентуалното прехвърляне на активите на професионалните фондове към НОИ. Не става въпрос за трансфер на налични пари, а на финансови инструменти - акции, ценни книжа, недвижимости,

казва Григор Димитров, експерт от Българската стопанска камара и бивш шеф на пенсионноосигурително дружество. Ако те бъдат продадени на капиталовия пазар, оценката им веднага ще падне в резултат на самото предлагане. Така натрупаните близо 500 млн. лв. ще се стопят. Част от

Младенов: През 2017 г. НОИ вече няма да е на дефицит

►През 2025 г. разчетите показват, че пенсията ще покриват 65% от заплатата, получавана преди пенсиониране

Вдигат с три години стажа и за полицаите и военните от 2011 г.

На заседание на тристранния съвет в събота ще бъдат обсъдени за последен път и промените в Кодекса за социално осигуряване, свързани с осигурителния стаж и възрастта за пенсиониране с визия за следващите 20 години.

Вдигане на стажа за всички

Както вече е известно, от 1 януари 2011 г. с по четири месеца започва плавното увеличаване на осигурителния стаж с три години на всички работещи в България - не само на тези, които са трета категория и които са масовият случай, а

и на работниците при тежки условия на труд (първа и втора категория), както и на служителите от системите на МВР, отбраната и съдебната система. Това съобщиха вчера министърът на труда Тотю Младенов.

График

От 2015 г. започва плавното увеличаване на възрастта за пенсиониране с общо три години на работещите първа и втора категория труд.

От 2024 г. започва увеличаване на възрастта за пенсиониране плавно с по 6 месеца годишно до достигане на 63 г. за жените и 65 г. за мъжете.

Пак от същата година хората, на които не им достига стаж за пенсиониране, но са работили най-малко 15 години, ще могат да се

пенсионират на 67 г. при сегашни 65 г.

В резултат на тези промени през 2017 г. фонд "Пенсии" ще се стабилизира, т.е. няма да е с дефицит. Оттогава коефициентът за стаж ще се увеличи от 1.1 на 1.2.

През 2025 г. разчетите показват, че пенсията ще покриват 65% от заплатата, получавана преди пенсиониране.

От 2032 г. ще започне изплащането на пенсията от Сребърния фонд. В него в момента има 1.7 млрд. лв. За 20-годишен период смятаме, че ще се натрупат достатъчно приходи от приватизация и концесии, както и достатъчно доходност, за да посрещне силно влошената демографска картина и дефицита в системата, заяви министър Младенов. □

Онализация

Бюджетът на НОИ за 2011 г.

Увеличение на вноската за фонд "Пенсии" от 16 на 17.8%

Премахване вноската от 0.1% към фонда за гарантиране на вземанията на работниците при фалит на предприятие

Административно увеличение на минималните осигурителни прагове с 5.6%

6.3% ръст на средния осигурителен доход (609.80 лв.)

Диференцирани минимални осигурителни прагове за самонаетите в зависимост от доходите, декларирани през 2009 г.

за облагаем годишен доход до 5400 лв. - 420 лв.
от 5400 лв. до 6500 лв. - 450 лв.
от 6500 лв. до 7500 лв. - 500 лв.
за облагаем годишен доход над 7500 лв. - 550 лв.

Минимален осигурителен доход за земеделски производители - 240 лв.

Работодателите ще продължат през 2011 г. да плащат 70% от възнагражденията през първите три дни от болничните

Изплащане на обезщетения при безработица в размер на 60% от осигурителния доход преди загуба на работата

372.8
млн. лв.

повече приходи от увеличената осигурителна вноска

110
млн. лв.

повече приходи от увеличените минимални осигурителни прагове

15.5
млн. лв.

по-малко разходи за НОИ от плащането на обезщетения за болнични

1.6
млрд. лв.

Дефицит (при 2.1 млрд. лв. за 2010 г.)

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

тези средства са в банкови депозити, което няма как да не създаде напрежение в банковата система, ако бъдат изтеглени.

Според експерти се спекулира с това дали наистина има проблем за всички, които са осигурявани в професионален фонд. Говори се на едро, че ще се изпла-

щат малки пенсии, посочват се усреднени величини, но никой не е идентифицирал колко хора ще бъдат засегнати и поради какви причини нямат достатъчно натрупани средства. Защото, ако си работил само година или две при тежки условия, не може да очакваш голяма пенсия заради това.

Сега обаче синдикатите искат да решат проблема на всички, като вкарат парите в общ фонд, където не е ясно кой какво е внасял. Те забравят, че присъстват в попечителските съвети на професионалните фондове и можеха много отдавна да алармират за проблемите.

Мила Кисьова

Не искаме повече компромиси

Според нашите членове частните фондове трябва да бъдат така добри да изпълняват функциите, за които са получили лиценз. На тях държавата и обществото са им признали правото да събират пари. Тези пари обаче не са предназначени единствено за разходи на администрацията, а са преди всичко за изпълнение на тези функции. Оставяме настрана факта, че държавните органи не са си свършили работата в продължение на три години - не са оказали необходимия натиск, не са извършили необходимите проверки, не са предприели необходимите действия за започване на изпълнението на ангажиментите на тези пенсионни фондове. По какви причини и под какво въздействие, на нас

Цветан Симеонов,
председател на БТПП

Държавните органи не са си свършили работата в продължение на три години

ни е трудно сега да кажем, но не трябва да се правят повече компромиси. В нормалния бизнес, ако някой не може да си посрещне

разходите, обявява несъстоятелност и си поема отговорността за това.

На практика ръководствата на частните пенсионни фондове са пазили службичката и местата си, вместо да се постараят да изпълнят основния си ангажимент. Сега това правителство е в правото си да опита друг начин. Дали той ще е добър, също трудно можем да определим. За нас има проблем, ако наистина настъпи одържавяване, защото досега не си спомняме успешен случай на стопанско управление от страна на държавата, което да е по-ефективно от частното управление. Ако това се случи, дано не се окаже, че са се облагодетелствали предишните акционери на тези фондове.

Миньорите да протестират под прозорците на фондовете

Какво е правило предишното правителство?

Като дойде време т.нар. частни пенсионни фондове да почнат да изплащат пенсии, те го отлагат за следващата година. Като дойде пак време да изплащат пенсии - те го отлагат за по-следващата година. Като дойде време пак за изплащане на пенсии, те го прехвърлят още един път за следващата година вече когато идваме ние.

Ние първо застанахме и искаме обективно да преценим каква е реалната ситуация и казваме, че щом по закон частните пенсионни фондове трябва да плащат, за това около 500 млн. лв. има ресурс налети в тях - да си плащат, такъв е законът, защо ние ще вли-

Бойко Борисов,
министър-председател

В тези фондове около 20% от парите отиват за разходи. Там са скъпи коли, там са скъпи секретарки

заеме в това разплащане.

Само че се оказва, че ако от 1 януари изпълним закона, те могат да платят примерно по 50 лева пенсия на миньор, защото има толкова натрупани. Защото в тези фондове около 20% от парите отиват за разходи. Там са скъпи коли, там са скъпи секретарки също така. И това харчи много пари.

Миньорите трябва да отидат под прозорците на частните пенсионни фондове да ги питат защо ще им изплатят 50 лева пенсия. Само че миньорите няма да отидат под частните пенсионни фондове, а ще дойдат тук пред мен и ще искат от мен тези пари. Нали така?

Чакат ни дълги съдебни процедури

Изненадани сме от позицията на кабинета. Преди по-малко от 24 часа пред нас твърдяха, че до средата на 2011 г. след преговори ще се намери решение на проблема.

Според нас обаче фондовете имат възможност спокойно да започнат да плащат от началото на 2011 г. Естествено тези, които нямат пълни вноски не могат да очакват големи пенсии. Ако това е заради неплащане от страна на работодателя, НАП трябва да издири тези нарушители.

Евгений Иванов,
изп. директор на КРИБ

Само в Африка и в някои страни на Латинска Америка се предприемат подобни действия

Очакваме дълги съдебни процедури. КРИБ като работодателска организация ще подпомогне фондовете в това отношение.

Днес на фондовата борса всички индекси са в червено само при споменаването на думата "национализация". Ще видите утре каква ще бъде реакцията на международните пазари. България ще бъде зачеркната от листите на инвеститорите. Само в Африка и в някои страни на Латинска Америка се предприемат подобни действия.

Пенсиите са малки, защото ръстът на доходите е слаб

Основната причина в тези професионални фондове да няма достатъчно натрупани средства е това, че ръстът на доходите през тези 10 години се оказва много по-нисък от този, който се очакваше. След това кризата изяде около 23-24% от доходността на активите във фондовете, а също така замрази през последните години заплатите. При тези ниски доходи и тази криза се оказа, че времето не е било достатъчно, за да се натрупа достатъчно висока доходност. Вярно

Григор Димитров,
експерт в БСК

В закона има някои несъвършенства, но те не са съществени за системата

е, че в закона има някои несъвършенства, но те не са съществени за системата.

При спокойна обстановка, при добри анализи за колко души е критично положението и след колко време професионалните фондове може да натрупат достатъчно средства, би могло да се намери решение. Не е направен задълбочен анализ на състоянието, за да се видят какви мерки да се вземат. Не трябва да се бърза.

Всеки ден се сменя позицията

Имаме официално решение на управителния съвет на асоциацията и за разлика от преди този път няма да коментираме нищо пред никого. Докато не получим окончателни и категорични текстове с решенията, няма да правим изявления. Всеки ден се изливат революционни идеи

Никола Абаджиев,
председател на УС на БАДДПО

и се сменят позиции. Докато всичко стане ясно, ще си кажем мненията, и пред комисии в парламента. Досега получавахме различна информация и последния път, когато реагирахме, ни казаха, че това няма да се случи. Сега се оказва, че ще се случи.

Бюджетът на НЗОК предвижда 15.5 млн. лв. за "реформи"

Лекарите планират протест на 1 ноември

Над 15 млн. лв. са предвидени в проектобюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2011 г. за придобиване на нефинансови активи. За сравнение тази година това перо е било на стойност само 2 млн. лв.

В мотивите за приемането на нормативния акт е записано, че тези средства се увеличават с над 13 млн. лв., защото трябва да започне здравната реформа. Сред описаните дейности обаче има такива, които вече са извършени или пък са планирани за някоя следваща година.

Парите ще бъдат изразходвани за развитие на пациентско здравно досие, усъвършенстване на системата за електронно отчитане на изпълнителите на медицинска помощ, закупуване на квалификационна система, внедряване на диагностично свързани групи като механизъм за финансиране на болниците, закупуване на групиращ софтуер и пр. Голяма част от изредените промени и нововъведения най-вероятно няма да станат факт от следващата година, още повече че диагностично свързаните групи е планирано да бъдат внедрени през

2012 г. "Това е неразумно по време на криза. Пък и аз вече не знам на кое точно му казват реформа", каза пред в. "Пари" членът на комисията по здравеопазване към парламента Хасан Адемов.

Парите ще бъдат изразходвани и за софтуер, който трябва да осигури защита на външните части на мрежата на НЗОК, така че да бъде предпазена "чувствителната информация". Оказа се обаче, че този софтуер вече е бил внедрен и за да заработи напълно, не са необходими толкова средства. Според Евгени Душков от КТ "Подкрепа" това перо в проектобюджета е чисто разхищение на парите за здравеопазване.

И пак замирусна на протести

Ако бюджетът бъде приет, синдикатите и лекарите заплашиха с протести в цялата страна от 1 ноември. Те ще се изразяват в едночасово спиране на работа. Този път лекарите се закачиха да не подписват документи и ще чакаат изпълнение на исканията си. Ако това не стане в едномесечен срок, ще се премине към ефективни стачни действия.

► Проектобюджетът на НЗОК за 2011 г. вероятно ще бъде приет от правителството "на погнус" днес
СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

"На погнус"

Очаква се още днес проектозаконът да бъде приет "на погнус" от Министерския съвет. Процедурата означава, че някои от министрите имат особено мнение по текста. "Как е възможно това, след като документът не е бил обсъждан на министерски съвет", казва зам.-председателят на комисията по здравеопазване в парламента Ваньо Шарков. Според него това е прецедент.

По време на заседанието на министрите вчера премиерът Бойко Борисов обаче е бил категоричен, че този проектобюджет е единственият начин положението в здравеопазването да бъде спасено, става ясно от стенограмата от срещата.

Той е дал задача на здравния министър Стефан Константинов да внуши на всички, че без прехвърлянето на 340 млн. от НЗОК към здравното министерство ще се наруши финансовата стабилност на страната и "всички ще обеднеят като при Жан Виденов". С прехвърлянето на тези пари обаче ще бъдат финансирани дейности като спешната помощ и хемодиализата, където масово се приемат неосигурени лица и досега за тях плащаше държавата. Според стенограмата Борисов поставя още едно искане към министрите: да намерят начин, "който не противоречи на конституцията", всички да си плащат здравните вноски.

Елена Петкова

Цитати на Бойко Борисов

Трябва да намерите непротиворечащ на конституцията текст - всички да си плащат за здраве

Константинов, трябва да им обясняваш, че ще нарушим финансовата стабилност и тогава ще обеднеят всички българи както при Жан Виденов. Така че тезата "лошият Дянков" трябва да я забравят!

Бездънен джоб Образованието ще получи още 40 млн. лв.

► Министерството на образованието ще получи 40 млн. лв. повече в бюджета за следващата година, съобщава министър Сергей Игнатов. Те ще бъдат разпределени поравно между висшето и средното образование. Парите са му обещани от финансовото

министерство. По-рано през деня студентите от Софийския университет обявиха протест на 1 ноември заради малкото пари. ► Това е поредното министерство, което получава допълнително пари, въпреки че бюджетът за следващата година е с планиран дефицит от 2.5% от БВП. Преди това МВР получи 50 млн. лв. отгоре, на Министерството на културата също са обещани още 10 млн. лв. над първоначалния проект.

Заплахи и закани

► "Атака" протестира в Пловдив, след като Народното събрание така и не обсъди искането за референдум за членството на Турция в ЕС. Депутатите решиха точката да отпадне от дневния ред, а в сряда изтече срокът, в който обсъждането трябваше да стане. Лидерът на "Атака" Волен Сидеров обяви, че сваля безусловната си подкрепа към мнозинството. "Ако ГЕРБ не ни подкрепят, ГЕРБ пада и "Атака" ще управлява България", обяви Сидеров
СНИМКА REUTERS

Съдът: Поскъпването на билетите в София е незаконно

Върховният административен съд обяви, че увеличението на цената от 0.70 на 1 лв. през 2008 г. е в нарушение

Върховният административен съд (ВАС) отмени цената на билетите от 1 лв., която беше гласувана от градския парламент през юни 2008 г. Делото беше заведено още същата година от бившия общински съветник от БСП Борис Цветков и двама граждани. ВАС обяви

цената за незаконно приета, заедно с приетите тогава нови цени на талоните и на абонаментните карти. Преди увеличението цената на билета беше 0.70 лв.

Грешката на градския парламент е, че е приел увеличение на цените без задължителната финансова обосновка. Предложението беше внесено от тогавашния зам.-кмет по транспорта Велизар Стоилов, който няколко месеца по-късно подаде оставка заради скандал с нагласен конкурс концесия за автобусни линии. Това означава, че до септем-

ври 2008 г., когато влиза в сила нова наредба за транспорта, Столичната компания за градски транспорт е генерирала незаконни приходи, възлизащи на над 20 млн. лв. Спорен е въпросът дали цената е незаконна и до този момент, тъй като не е променяна, а и все още не е финансово обоснована.

Според Борис Цветков общината сега трябва да предвиди процедура, по която гражданите и фирмите, пазещи билети от този период, да бъдат обезщетени.

Ани Когжаиванова

Държавата ще разреши на общините да вдигат данъци и да въвеждат нови

Общините ще може драстично да увеличат данък сгради и да определят кой да плаща данък лукс

През 2011 г. общините ще може да въведат доста по-висок данък сгради. Това ще стане възможно, ако парламентът одобри предложените от финансовото министерство промени в Закона за местните данъци и такси. Освен това общините ще имат право да въведат дори и данък "лукс" за по-скъпите къщи и коли. Планирано е съществуващата сега туристическа такса, която се събира от клиентите на хотелите, да се превърне в данък.

Таванът скача

Сега общините определят размера на данък сгради, като той трябва да е 0.1 до 2.5 промила върху данъчната оценка. Предложението на финансовото министерство е рамката на данъка да е между 0.1 и 4.5 промила от данъчната оценка, т.е. таванът се вдига почти двойно. "По този начин на общините се дава повече свобода. Това е стъпка в правилната посока. Въпрос на избор е дали общините ще повишат данък сгради или не. Според нас дори не трябва да има минимална ставка на местните данъци, защото някоя община може да реши да не облага с определен налог жителите си", коментира Светла Костадинова от ИПИ.

► Собствениците на имоти, чиято данъчна оценка е над средната за съответната община, ще плащат с 30% по-висок данък сгради

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Кои сгради са "луксозни"

Министерството предлага още с данък "лукс" да се облагат и имотите, чиято данъчна оценка надвишава средната за общината. Тогава налогът за тези жилища се завишава с 30% спрямо определения за имотите в общината. Средната данъчна оценка трябва да се определи от общината на

базата на данните за данъчните оценки на територията на дадена община за съответната година. Тя трябва да се утвърждава от общинския съвет и да се обявява публично на сайта на съответната община до 1 март на текущата година. Това означава, че една къща може да се определя като луксозна, ако е в една община, и да не попада в

категорията, ако е в друга - например в по-малко развитите райони.

Без отстъпка

Предвижда се още да се премахне възможността данък сгради да се плаща на четири вноски. Занапред ще има само две - до 30 юни и до 30 ноември. Няма да има и отстъпка от 5% за платен наведнъж данък. "Явно об-

щините искат да генерират приходи своевременно. Обаче данъкоплатците ще трябва по-рано да си планират кога да платят данъците си. Четирите вноски даваха възможност на повече хора да си изрядни платци", коментира Костадинова.

Ако предложението на финансовото министерство минат в парламента, с данък "лукс" ще се облагат и

колите с мощност на двигателя над 149 киловата. Налогът за тях ще се определя в диапазона между 3.30 и 7.38 лева за 1 киловат над посочената граница. Така нова мощна кола ще трябва да плати данък над 1000 лв. И този данък ще се плаща на 2 пъти, като ако парите се внесат накуп, ще има 5 на сто отстъпка.

Единно облагане

При облагането на патентната дейност също са предвидени промени. Ако се извършва повече от една патентна дейност, ще се плаща за тази, за която той е най-висок. Ако обаче извършваните дейности са повече от три, от налога ще се плаща за всяка от тях.

Пожелано - получено

От догодина туристическата такса ще се превърне в данък. Той беше поискан от Националното сдружение на общините на тяхната годишна среща през миналата седмица. Според представителите на сдружението е по-справедливо да се определи такъв местен данък според броя на леглата и категорията на съответното място за подслон, а хотели, къщи за гости и други обекти да си търсят начин да го калкулират в цената си. За места за настаняване с една звезда данъкът ще е от 10 до 20 лв. на легло, за 2 звезди - от 10 до 40 лв., за 3 звезди - от 20 до 60 лв., за 4 звезди рамката е от 30 до 100 лв. и за 5 звезди - от 40 до 120 лв.

Красимира Янева

Със същите данъци София ще чака по-високи приходи

За 9-месечието столицата е събрала 73% от налози и такси

Местните данъци и такси в София няма да се повишават през следващата година. Това е твърдата позиция на кмета Йорданка Фандъкова и на заместник-кмета по финансите Минко Герджиков. За поредна година столицата ще заложат на замразяване на данъците, но на повишаване на събираемостта. Столичното кметство няма да се възползва от проекта за изменение на Закона за местните данъци и такси, в които таванът на данък сгради се повишава на 4.5 промила.

Нови мерки

"Само от данък сгради очакваме да съберем с 8-9 млн. лв. повече от планираните през тази година 76 млн. лв.", каза Герджиков. Увеличаването трябва да дойде от облагане с данък сгради. Приходите трябва да поспят заради две планирани от кметството нови мерки - от облагане на собственици на имоти, които имат Акт

16, но не са декларирали собствеността си в районните кметства, както и от промяна при зонирването.

По отношение на първата мярка София ще се възползва и от законова възможност да облага с местни данъци и такси и собствениците на имоти, които имат Акт 15, но не и Акт 16 (т.нар. разрешение за ползване). За целта от кметството ще изискат от ЧЕЗ и "Софийска вода" данни за откриване на партиди за имотите. Те може да послужат за доказателство, че съответните имоти са обитавани. Собствениците на имоти без Акт 16 ще бъдат задължени да декларират недвижимостите си и да платят съответните налози. "Според Закона за местните данъци и такси можем да изискаме да бъдат платени данъци и такси до 5 години назад", обясни Минко Герджиков. Той каза, че само в Баня от 69 проверени имота се е оказало, че 5 са без регистрация в съответната община.

Втората мярка е собственици на имоти в Бояна,

Драгалевци, Симеоново да плащат повече за издаване на разрешително за строеж, а и на данък сгради. Сега те плащат най-малко, защото са в най-ниската ценова категория. От 2011 г. те ще плащат повече, защото ще има промяна на зонирването, като вече няма да са в пета категория, в която са вилните селища.

Луксозни къщи

Освен това според предложените промени от МФ всички кметства ще може да облагат с 30% по-висок данък сгради имотите, чиято данъчна оценка е над средната за съответната зона в общината. От Столичната община не можаха да кажат какъв е броят на скъпите имоти.

През 2011 г. от Столичната община очакват по-високи приходи от въвеждането на туристическия данък, който сега съществува като туристическа такса, която се плаща от местата за настаняване на базата на брой легла. "През годините от туристическа такса сме

► Йорданка Фандъкова и Минко Герджиков твърдят, че общината няма да има сериозни неразплатени задължения в края на годината

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

получавали между 800 000 и 1.2 млн. лв. и очакваме скромно повишение", коментира Фандъкова.

Изпълнение на бюджета

От общината са доволни от приходите от местни данъци

и такси за деветмесечието. Средното изпълнение на плановете за събираемост е 73%. При планирани 76 млн. лв. приходи от данък сгради до 30 септември в хазната на София са постъпили 54 млн. лв. При очаквани 165 млн. лв. от такса смет са съ-

брани 127 млн. лв., от данък възмездно придобиване на имущество са постъпили 44 млн. лв. при очаквани 68 млн. лв. През миналата година за 9-месечието са били събрани с 1 млн. лв. по-малко.

Красимира Янева

Директните продажби не се оказаха добра новина за фермерите

Малките производители настояват за промени в наредбата, която им разрешава да продават на крайни потребители

“Цял свят е полудял по локализма*. Франция, Италия - навсякъде има страхотни пазари с пресни продукти от локални ферми, навсякъде търсят уникално местно производство. Тук - нищо, само прекупвачи. Защо фермерите не са на пазарите?” Така се ядосваше наскоро моя позната, запалена кулинарка.

Причината у нас да ги няма тези разкошни фермерски пазари е, че досега производителите имаха една-единствена законова възможност - да продават само на преработвателите и да бъдат изцяло зависими от тях. Нямаха право да продават продукти като мляко, яйца и месо директно на потребителите, нито да ги преработват в сирене, кашкавал и т.н. Добрата новина е, че вече имат това право. Лошата е, че то едва ли ще промени съществено пазара.

Промяна...

От години различни организации настояват малките и средните фермери да получат правото да продават директно на крайни клиенти, както е в цяла Европа. След дълга борба с бюрокрацията Наредбата за директни продажби най-после стана факт. Тя трябва да промени ситуацията и да отвори нови хоризонти пред малките и средните фермери. Те получават правото да си направят собствени търговски обекти на място или да зареждат ло-

Ани Когжаиванова
ani.kodzhaivanova@pari.bg

кални магазини и ресторанти с мляко и млечни продукти, месо от домашни птици и зайци, яйца, дивеч, риба и мед.

Това звучи като голямо облекчение за малките фермери, а също и за малките туристически обекти - къщите за еко- и селски туризъм вече ще може официално да примамват туристи с вкусно домашно производство. От министерството на земеделието пък обещаваат списъкът с продукти за директна продажба да бъде разширен, след като Агенцията за безопасност на храните стане факт - например с лютеница и други консерви.

...без промяна

Всичко звучи чудесно и фермерите би трябвало да са доста доволни. Но не са. Причината е, че българската наредба е много по-строга от тези в страни като Франция и Италия например и ограничава обхвата и количествата на продажбите. Фермерите

могат да продават само в собствения си административен район, а таваните за продажба са твърде ниски, особено за млякото.

От друга страна, заложените санитарен контрол и изисквания са доста високи. Така, за да се възползват максимално от наредбата, малките фермери ще трябва да инвестират доста средства. А те ги нямат, защото кризата, невъзможността им да се конкурират навън, скъпите фуражи и т.н. разориха мнозина от тях. В този смисъл наредбата закъсня твърде много.

Ето защо, въпреки че наредбата трябва да бъде обнародвана в “Държавен вестник” до броени дни, фермерите настоячиво искат промени в нея. “От министерството на земеделието обещаха, че някои текстове в наредбата ще се изгладят след обнародването ѝ, най-вече за количествата на продажбите. Така че продължаваме да работим по нея”, каза Бойко Синапов от Националната асоциация на животновъдите.

Наредбата не решава проблемите

Наредбата не може да реши и други проблеми, като контрола. Досега директните продажби бяха забранени, но пак се случваха. Ако някога сте си купували прясно мляко в пластмасова бутилка от чичо Иван на пазара или

кисело мляко от баба Гина по пътя за Вършец - било е незаконно. Ако собственичката на къщата за гости в село Орехово ви е продала домашно сирене - пак е било незаконно. Мнозина от тях няма да могат да изпълнят изискванията на наредбата и ще продължат да продават нерегламентирано. Фермерите обаче сега се притесняват, че тези нелегални продавачи ще удрят по имиджа на останалите, които решат да станат легални. Наредбата залага на засилен контрол върху тези, които ще се регистрират по нея. Контролът на нелегалните играчи остава какъвто е сега - никакъв.

Уникалните продукти остават незащитени

За съжаление наредбата няма да има никакъв ефект и върху регламентирането и опазването на уникални и традиционни български храни, за каквито се борят организации като Slow Food. Десислава Димитрова от организацията разказва, че продукти като зеленото сирене от тетевенското село Черни Вит например няма да може да бъде продавано директно, тъй като се прави само по традиционен начин - в дървени съдове. За подобни продукти решението е да се направи специална регламентация - национален списък на традиционни уникални храни, както е в Италия на-

► В Европа фермерските пазари са атрактивни и се сблъскват с трудности по изискванията на

пример. Там има 4000 храни, които са традиционни и се продават легално на национално и на местно ниво - например в ресторанти, в къщи за гости, в хотели, в магазинчета.

Така че красивите фермерски пазари, които познаваме от Западна Европа, още дълго няма да са факт у нас. Наредбата всъщност е готова от една година, но трябваше да измине дълъг бюрократичен път, за да бъде одобрена и от Брюксел. До броени дни тя ще бъде обнародвана в “Държавен вестник”, след което ще претърпи промени по настояване на фермерите. Сякаш цяла година не беше достатъчна това да се случи.

Може би е добре все пак нещата да се обмислят малко по-обстойно, преди да се обявят за завършени. Никой няма нужда от още неефективни регламенти. От друга страна, негодувашите фермери трябва да осъзнаят, че не могат да избягат от изискванията за качество, които самият пазар и потребителите налагат. Те ще спечелят, ако работят заедно. Тази наредба е шанс и ще помогне на най-предприемчивите. **П**

* Локализъм - гвижение, което пропагандира консумацията на храна, която е местно, локално производство. Това е устойчив модел, който се разпространява по света с много бързи темпове.

Наредба за директни продажби

За кого?

► Малки и средни фермери, рибари и ловци, регистрирани в регионалните ветеринарномедицински служби

Какво?

- Сурово и пастеризирано прясно мляко и производни продукти - сирене, кашкавал и др.
- Технологично непреработен чист мед
- Яйца от кокошки и пъдпъдъци
- Прясна и охладена морска и сладководна риба
- Месо от птици и зайци
- Дивеч

Къде?

- В собствен магазин - всички продукти
- В други магазини в административния регион - без сурово мляко и месо от птици и зайци
- Заведения за обществено хранене - без сурово мляко и месо от птици и зайци
- Навсякъде в административния регион с млекомот - само сурово мляко
- На общинските пазари - всичко без месо от птици и зайци и дивеч; сурово мляко само с хладилен камион
- По кейове, стоянки за лодки и т.н. - риба

Колко?

- Краве мляко: 73 т годишно - прясно или преработено
- Овче, козе или биволско мляко: между 20 и 35% от месечния млекодобив
- Мед: не повече от 1.5 т годишно
- Яйца: не повече от 500 броя седмично
- Домашни птици: до 1200 общо от всички видове на месец
- Зайци: до 100 на месец
- Дивеч: до 10 броя едър и 50 броя дребен на година

Наредбата много закъсня

Има много неясни неща и проблемни моменти в тази наредба. Вярно е, че браншът я инициира преди време, но тя не е това, което поискаме. Много малко производители могат да си позволят да направят инвестициите, за да изпълнят изискванията по наредбата.

Освен това тя много закъсня. Трябваше да бъде факт преди 2-3 години. Тогава малките фермери можеха да развият директните продажби, като кандидатстват с проекти по Програмата за развитие на селските райони. Сега обаче е твърде късно. Фермерите към момента

Атанас Къцов,
Национална асоциация на млекопроизводителите

” **Предполагам, че много малко фермери ще се възползват**

едва оцеляват, всички са затънали в кредити, заеми и т.н. Никой няма средства. Предполагам, че много малко от тях ще се възползват от наредбата, едва ли ще се случи съществена промяна на пазара.

добре познати. У нас скоро няма да видим такива, защото производителите ще Наредбата за директни продажби

СНИМКА BLOOMBERG

Ще има някои подобрения

Нашата асоциация взе участие в изготвянето на наредбата, но въпреки това има неща за дялкане и довършителна работа. Въпреки че наредбата трябва да бъде обнародвана всеки момент, имаме уверението на министерството на земеделието, че и след това ще продължим работата по нея, за да отстраним проблемите.

Със сигурност ще се увеличи количеството на разрешеното за директна продажба краве мляко.

Бойко Синапов,
Национална асоциация на животновъдите в България

” **Със сигурност ще се увеличи количеството на разрешеното за директна продажба краве мляко**

Това е най-сериозният проблем. Санитарните изисквания обаче ще останат. Просто самият пазар вече изисква да се произвежда качествена продукция, неизбежно е. Вероятно и териториалните ограничения ще останат, въпреки че някои негодуват.

За фермерите сега не е лесно. Трябва да се подкрепяме. Тези, които са по-успешни, трябва да помагат на останалите, за да постигнем резултати.

Това е страхотен шанс за малките туристически обекти

Тази наредба е чудесна новина за туризма, за малките еко-, био- и селски обекти, за които храната е неразделна част от продукта. Сега вече те ще може да заложат на качеството, на добавената стойност. А на база качеството ще могат и да повишат цените си, които масовият туризъм дърпа надолу.

Това ще отличи тези, които се стараят и искат да се развият от останалите. Ще изгради много по-голямо доверие у потребите-

Любомир Попйорданов,
Асоциация за алтернативен туризъм

” **Къщите за гости ще може да заложат на качеството, на добавената стойност**

лите. Негодуващите фермери трябва да осъзнаят, че не могат да избягат от изискванията на пазара и потребителите. Те могат да намалят разходите си, като работят заедно, като изграждат съвместни пазари, обекти за търговия, като се подкрепят в изпълнението на санитарните изисквания.

Да не забравяме все пак, че въпреки всичко тези фермери досега дори нямаха шанс да излязат на директния пазар. А сега го имат.

Сърдити малки фермери

Наредбата трябваше да облекчи малките производители, но вместо това прави директните продажби нерентабилни

Фермерите масово изразяват недоволството си от Наредбата за директни продажби. Две ограничения според тях я правят неработеща. Едното е за количеството краве мляко, което могат да продават и преработват - 73 тона годишно, или около 200 л на ден. Това никак не е много, ако производителят иска да поддържа млекомати, да продава директно във фермата, да зарежда други магазини и ресторанти и да преработва в сирене, кашкавал и др.

Да се увеличи това количество е и основното искане на фермерите и то вероятно ще бъде изпълнено, но засега не е ясно с колко.

Второто ограничение е фермерите да могат да продават само в административния си район. Това значи, че производител от Монтана няма да може да продава в София, въпреки че в София продажбите му ще са по-добри. В първоначалния вариант беше замислено да се продава само в населеното място, където е фермата. Добре че поне това отпадна, представяте ли си колко може да се продаде в село, където всички си произвеждат сиренето сами, споделят фермери.

Як контрол, но не за всички

Обяснението на Националния ветеринаро-санитарен контрол (НВСК) е, че това изискване е в полза на самите фермери, тъй като не е рентабилно да превозват мляко на големи разстояния. А и контролът ще е по-добър. Обяснението на фермерите пък е, че НВСК

► Малките производители се притесняват от безконтролните нелоялни търговци

просто иска да си спести усилията. Колкото и да не им харесва на фермерите обаче, това ограничение най-вероятно ще си остане така.

Наредбата обаче няма да реши проблемите с контрола. Досега директните продажби бяха забранени, но масово се случваха - прясно мляко в бутилки по пазарите, кисело мляко по шосетата и т.н. Мнозина от тези "търговци" няма да могат да изпълнят изискванията на наредбата и ще продължат да продават нерегламентирано. Фермерите обаче се притесняват, че тези нелегални продавачи ще удрят по имиджа на останалите, които решат да станат легални. Наредбата залага на засилен контрол върху тези, които ще се регистрират по нея. Контролът на нелоялните играчи остава какъвто е сега - никакъв.

Скъпо

Притесненията на фермерите стават по-ясни на фона на инвестицията, която фермерите трябва да направят, за да изпълнят строгите санитарни изисквания. Те

трябва да закупят машини за производство, опаковане и етикетирание, както и млекомати, да приспособят помещенията, да наемат търговски обекти и т.н. Парите за това са сериозни за един малък фермер и правят бизнесът да изглежда нерентабилен.

"Българските фермери са на ръба на силите си. Всички са затънали в дългове, кредити, заеми. Особено малкият и средният бизнес. Никой няма пари, които да инвестира в нужната техника, помещения и т.н. Много малко фермери към сегашния момент ще се възползват от тази наредба", смята Атанас Къцов от Националната асоциация на млекопроизводителите.

Министерството обаче няма да направи компромис със санитарните изисквания въпреки някои показателни примери от чужбина - във Франция например не се изисква хладилен камион за директна продажба на сурово мляко, както е тук. В крайна сметка наредбата е готова и ще чака фермерите също да станат готови за нея. □

Пари

КАМАРА НА СТРОИТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ
BULGARIAN CONSTRUCTION CHAMBER

Строител

2 ноември 2010 г., 9.30 ч
хотел "Арена ди Сердика", зала "Арена"

ДИСКУСИОНЕН ФОРУМ

СТРОИТЕЛСТВО И НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

- Започна ли размразяването на проектите за офиси и търговски центрове
- Цените на имотите – накъде след 2 години криза
- Предизвикателства пред строителните компании в усвояване на еврофондовете

С подкрепата на:

UniCredit
Leasing

Медийни партньори:

econ.bg

Строителство
ИМОТИ

EBF
BUSINESS TV

Великобритания ще съкрати разходите си в бюджета с 83 млрд. GBP

Програмата на правителството за финансовата дисциплина ще засегне всеки аспект от живота на Острова и е най-суровата от 60 години насам

Ударената от рецесия Великобритания научи истинската цена на глобалната финансова криза, след като правителството обяви вчера най-големите съкращения в бюджета от Втората световна война насам на стойност 83 млрд. GBP. Под ножа на петгодишния план за финансова дисциплина на ресорния министър Джордж Озбърн попаднаха социални помощи и допълнения и работни места в общественния сектор. Правителството изхарчи милиарди за спасяването на задлъжнели банки в разгара на кризата и се сблъска с последващ спад в данъчните постъпления и увеличени сметки за социални помощи. Сега министърът на финансите Джордж Озбърн залага репутацията на коалиционния кабинет, като обеща разрешаване на финансовите проблеми на страната до следващите избори през 2015 г. Драстичното оръзяване на бюджета се налага успоредно с повишаването на данъците, за да намалим дефицита от 156 млрд. GBP и да стопим огромния дълг на страната, обясни финансовият министър Озбърн. Съкращенията са най-го-

лемите за последните 60 години.

Съкращенията в цифри

Около половин милион работни места в публичния сектор трябва да бъдат закрити. Различните министерства се готвят да орежат сериозни суми от бюджетите си за следващите четири години. Външното министерство ще харчи с 24% по-малко на година, а министерството на правосъдието с около 6%. Свещената крава на британската икономика - здравното министерство, ще бъде подминато от съкращенията, но ще трябва да направи реформи в ръководството си. Няма да бъдат намалявани и парите за борба с тероризма, за да се гарантира сигурността на олимпийските игри през 2012 г. Дори кралица Елизабет II пострада от суровите мерки, след като Озбърн намали финансирането на двореца с 14% през следващите 4 години. Временно въведеният през януари банков данък ще стане постоянен, с което ще се осигурят няколко милиарда лири допълнителни приходи в бюджета.

Бедните и пенсионерите

Около 1.2 млн. семейства ще останат без детски добавки от 2013 г., социалните помощи на десетки хиляди ще бъдат орязани, а около 1 млн. пенсионери няма да получат

На червено Рекорден бюджетен дефицит през септември

► Дупката в бюджета на Великобритания достигна 13.2 млрд. GBP през септември спрямо 11.7 млрд. USD година по-рано. ► Задлъжнялостта на държавните компании, правителството и местната власт през септември отбеляза най-високото си ниво в историята от 1993 г., откакмо се води статистиката. Показателят достигна 15.6 млрд. GBP при 14.8 млрд. GBP през септември миналата година. ► През миналата финансова година бюджетният дефицит на Острова се повиши до рекордните 11.1% от БВП.

субсидии за отопление през зимата. Възрастта за пенсиониране на мъжете и жените ще достигне 66 години до 2020 г., което е с четири години по-рано от първоначално обявените планове. Смяката Озбърн очаква да спести 5 млрд. GBP.

Икономически мазохизъм

Премиерът Дейвид Кемъртън заяви на годишното съ-

► Днес е денят, в който Великобритания отстъпва от ръба, каза британският финансов министър Джордж Озбърн при представянето в парламента на петгодишния план за съкращаване на разходите

СНИМКИ REUTERS

брание на Консервативната партия, че няма друг полесен изход от ситуацията. По изчисления на финансовото министерство, ако сегашните нива на разходи се запазят, скоро Великобритания ще плаща повече за покриване на лихвите по дълговете си, отколкото за образование.

Опозиционната Лейбъристка партия, която сегашното правителство об-

винява за огромния натрупан дълг, е съгласна с необходимостта от фискална дисциплина, но смята, че оръзванията идват твърде рано и в прекалено големи размери. Те обвиняват Озбърн в "икономически мазохизъм", предупреждавайки, че тези съкращения може да поставят страната години напред в затворен кръг от нисък растеж и висока безработица.

Обществено недоволство

Мнозинството от британците не са доволни от съкращенията. Вече стотици членове на профсъюзите в страната дадоха заявки за противопоставяне на реформите с протести пред парламента. Все пак е малко вероятно британското общество да реагира на мерките толкова остро, колкото протестиращите в Гърция и Франция. ■

Безредици

► Масовите протести срещу пенсионната реформа във Франция ескалираха в безредици по улиците и наложиха намесата на силите на реда. Над 3 млн. души се обявиха против плановете на правителството да вдигне възрастта за пенсиониране. В редица градове се стигна до сблъсъци между протестиращите и полицията. Профсъюзите обявиха, че няма да спират с демонстрациите, докато правителството не се откаже от плановете си. Президентът Никола Саркози обаче заяви, че реформите ще бъдат доведени докрай. Гласуването на законопроекта вчера беше отложено за днес или утре заради ескалиращото напрежение

МВФ призова Източна Европа да овладее дефицита

Според фонда икономическият ръст в региона трябва да стигне 3.8% през тази година

Време е страните от Източноевропейския регион да започнат да овладяват бюджетните си дефицити и да ревизират банковите си системи. Това заяви ръководителят на мисията на Международния валутен фонд (МВФ) в България и Румъния Бас Бакер. Макар че все още не са достигнали предкризисния ръст от 5%, страните от Източна Европа започнаха да се възстановяват. Затова сега е моментът за фискална консолидация, посъветва Бакер.

Помощ

През последните две години МВФ е отпуснал общо 70 млрд. USD спасителни заеми за региона. Още 30 млрд. USD са отделили ЕС и Световната банка, като

списъкът на "спасените" държави включва Унгария, Латвия, Украйна, Румъния и Сърбия. Кризата разкри фискалните проблеми на източноевропейските страни, обясни Бакер. Средното ниво на бюджетен дефицит в региона през изминалата година е бил 6% срещу 0% само година по-рано. Държавният дълг също е скочил от 24% от БВП през 2008 г. до 30% 12 месеца по-късно.

Разминаване

Прогнозите на МВФ не са оптимистични. Очакването е, че задлъжняването ще достигне 30.8% до края на тази и 32.1% до края на следващата година. За сметка на това дефицитът ще се свие до 5.2% през 2010 г. и 4.1% през 2011 г. Изискванията на "кредитора" от последна инстанция обаче предвиждат икономически ръст от 3.8% за 2010 г. и 3.9% за 2011 г. За сравнение през 2009 г. икономиките на региона са се свили средно с 6%. ■

Решение Надзорът спря търговото за “Формопласт”

Комисията за финансов надзор издаде временна забрана за публикуване на търгово предложение от “Пластхим-Т” АД за закупуване на акции от останалите акционери “Фор-

мопласт” АД. Инвестиционен посредник по предложението е “Евро-Финанс” АД. “Формопласт” е една от производствените компании, с които реши да се раздели публичният холдинг “Еврохолд България” АД. Предложената цена в търговото предложение, забранено засега от КФН, е 1.17 лв. за акция. В становище на СД на “Формопласт” се

казва, че търговото предложение е справедливо към акционерите. Вчера по позицията на кърджалийското дружество бяха сключени 3 сделки, в които 4000 лота смениха собственика. Цената за акция се повиши с 3.48% до 1.129 лв. за акция. Въпреки този ръст последната цена на БФБ е по-ниска от тази в търговото предложение.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

“Меркатор” се прицели в 3% пазарен дял до 2013 г.

Кризата обърка плановете за откриване на нови обекти на словенската верига

Четири хипермаркета под марката Roda ще отвори в страната словенската търговска верига “Меркатор” до края на годината, съобщава управителят на българското подразделение “Меркатор Б” Бранко Мицич. Веригата подготвя навлизането си у нас от близо три години, а очакванията й са до края на 2012 г. да държи около 3% от продажбите на дребно.

Тази година

Първите обекти на “Меркатор” у нас ще се намират в София и Стара Загора. В София идната седмица предстои откриването на хипермаркет с търговска площ около 4000 кв. м и над 20 000 артикула в рамките на търговския парк на бул. “Владимир Вазов”. Там съседни на словенската верига ще са “Техномаркет” и “Баумакс”. В Стара Загора “Меркатор” вече има един самостоятелен магазин, който ще заработи под новия бранд. Вторият обект в града ще бъде открит през ноември в търговския център “Галерия Стара Загора”, чието строителство е на финален етап. Четвъртият обект на “Меркатор” у нас ще бъде разположен в стро-

Визитка Кои са “Меркатор”

► Словенската верига за търговия на дребно “Меркатор” е пазарен лидер в родината си и една от водещите марки в Югоизточна Европа.
► До момента гружеството е стъпило на пазарите в Сърбия, Черна гора, Хърватия, Босна и Херцеговина, Македония, където оперира с различни формати търговски

обекти - супермаркети, хипермаркети, кеш енд кери.
► В Словения пазарният дял на “Меркатор” е около 36%, а целите за Хърватия и Сърбия включват постигане на дялове от съответно 12 и 10%.
► Годишно компанията инвестира средно между 220 млн. и 260 млн. EUR в развита на дейността си.
► До края на тази година планираните инвестиции в България са около 10 млн. EUR.

яция се “Варна тауърс” в морския град.

Конкуренция

Първият магазин на словенската компания в София ще е интересен като формат, тъй като ще съчетава площи за крайни потребители и за търговци на дребно. “Двата раздела ще са с отделни входове, като предвиждаме и различни пакети от услуги за търговците”, обясни търговският директор на “Меркатор Б” Маргарита Денева. По този начин словенската компания навлиза едновременно в продажбите на дребно и

на cash&carry пазара у нас. Като свой основен конкурент в международен план тя припознава сръбската “Делта макси”, която вече е собственик на няколко вериги в България - супермаркетите “Пикадили”, кварталните магазини “Пикадили експрес” и веригата от тип cash&carry “Темпо”, чийто първи обект трябва да отвори врати в София през 2013 г. Самите “Меркатор” също предвиждат инвестиции в различни формати магазини, като не изключват варианта и за покупка на вече утвърдени на нашия пазар вериги. По

► Бранко Мицич не изключи нито един вариант за разрастване на “Меркатор” в България с оглед до края на 2012 г. веригата вече да реализира 3% от оборотите в търговията на дребно

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

подобие на повечето търговци словенската компания ще предложи и собствена марка продукти. Първоначално те ще са изцяло вносни, а впоследствие веригата планира и създаването на локална собствена марка, която ще включва и българско производство.

Непрегвигено

Плановите на “Меркатор” за разрастване у нас включват както разработване на самостоятелни обекти, така и на площи в рамките на молове и търговски паркове. В по-дългосрочен план словенската верига плани-

ра да влезе и в търговски парк в столичния квартал “Овча купел”, който е още в начален етап на реализация. Свой обект “Меркатор” планира и в района на Илиянци. Обявената миналата година стратегия за разрастване на компанията предвиждаше до края на 2011 г. обектите й в страната да достигнат седем. Бранко Мицич обаче призна, че в момента има леко изоставане от този график заради кризата, която отложи реализацията на редица търговски обекти. “Във всички наши магазини ние сме наемател. Това ни по-

ставя в зависима позиция от плановете на инвеститорите в молове и дивелтпърите, които изграждат магазините ни от типа big box”, обясни мениджърът. По думите му първоначалните плановете на веригата са били още тази година да стъпи и в Бургас. Там обаче тя ще влезе с обект в мол “Галерия Бургас”, чието строителство се забави значително и още е в начален етап. По същата причина известно изоставане в сроковете “Меркатор” отчитат и за обектите си във Варна и Стара Загора.

Рагостина Маркова

Пенсионни фондове вече са с положителна доходност

Всички схеми подобряват показателя си спрямо началото на 2010 г.

Универсалните пенсионни фондове излязоха на положителна доходност в края на септември 2010 г., показват данните на Комисията за финансов надзор. За периода 30 септември 2008 - 30 септември 2010 г. доходността на УПФ е 0.51%. За сравнение в края на юни тя беше -3.2%, а в края на март - минус 3.63%.

“Сегашните данни може и да изглеждат скромни, но още в началото на годината прогнозирахме, че първите фондове с положителна доходност ще са през есента”, коментира Даниела Петкова, главен изпълнителен директор на ПОК “Доверие” АД.

Нагоре

Подобрява се и резултатът на професионалните пенсионни фондове, които в края на септември са с -0.14% доходност на годишна база за последните две години. За

полугодieto показателят на ППФ беше -4.27%, а в края на март - минус 4.77%.

В периода 30 септември 2008 - 30 септември 2010 г. доброволните пенсионни фондове са с -1.22% доходност. Подобрение има и при тези схеми, тъй като в края на юни доходността им беше -5.93%. Показателят в края на първото тримесечие на тази година беше -5.65%.

“След 30 септември всички фондове са с положителна доходност”, категорична е Даниела Петкова. Според

нея това е положителен сигнал, въпреки че нивата отпреди кризата все още са далече. “Подобряването на доходността е процес, който започна още миналата година след бързото реструктуриране на портфейлите в резултат на новата пазарна ситуация”, добави Даниела Петкова. По думите й дружествата са намалили експозициите си в акции и са заложили на инструменти с фиксирана доходност, като са се увеличили и инвестициите извън България.

Поотгелно

В края на септември при универсалните фондове най-висока доходност има УПФ “Топлина” - 2.57%, а “ЗУПФ Алианс България” е единствената схема с отрицателна доходност - минус 1.42%. “Този показател се дължи на по-различното отчитане на наши външни инвестиции”, обясни София Христова, изпълнителен директор на ПОД “Алианс България” АД. Тя също потвърди, че към 5 октомври всички схеми са с положителна доходност, като техният универса-

лен фонд е на плюс 2%.

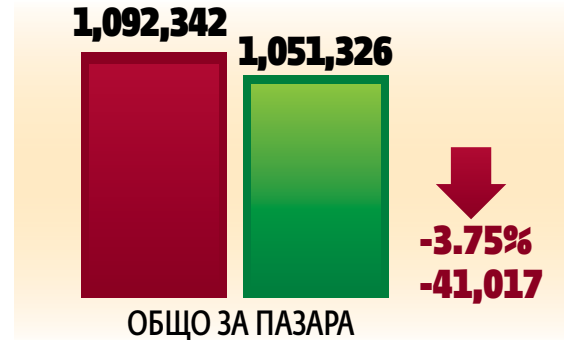
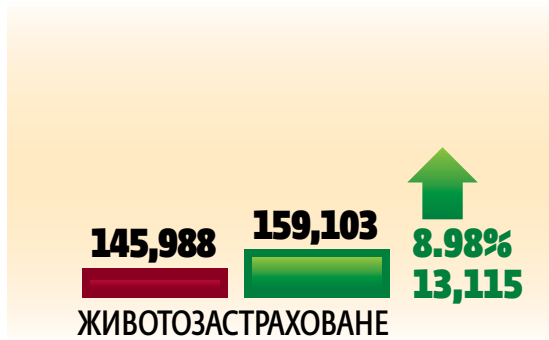
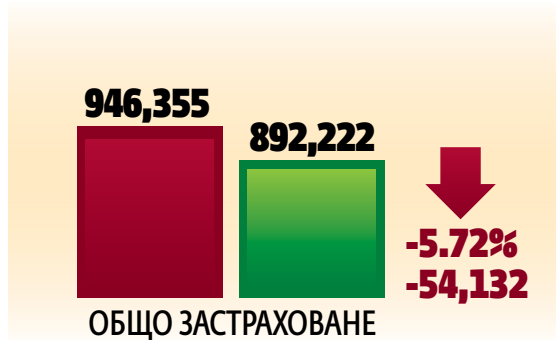
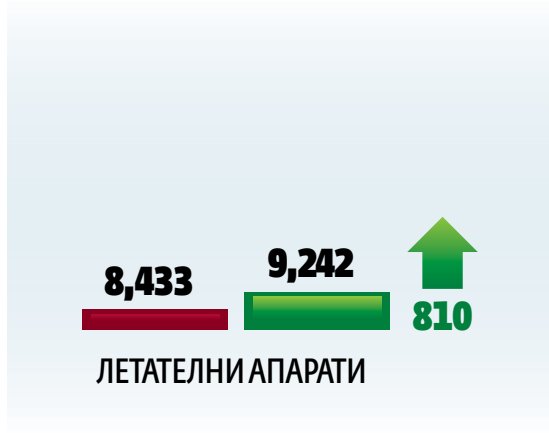
Зам.-председателят на КФН, ръководещ управлението “Осигурителен надзор”, Ангел Джалъзов е определил и новите минимални изисквания за доходността на пенсионните фондове за последните две години. За УПФ тя е минимум 2.49%, а за ППФ е -3.14%. Всички фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване са постигнали доходност над определеното минимално равнище за съответната схема, добавят от КФН.

Атанас Христоф

Спадът при застраховката продължава да тежи върху

ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ
Топ 3 по спад/ръст, в хил. лв.

Поскъпването на „Гражданска отговорност“ е причината понижението на приходите в бранша да не е толкова фрапиращо

Понижение на премийните приходи по автомобилната полица „Каско“ продължава да дърпа надолу целия застрахователен пазар у нас. Това показват последните данни на Комисията за финансов надзор за резултатите на бранша през първите осем месеца на 2010 г. Според тях приходите в общото застраховане се свиват с 5.7% до 892.2 млн. лв. Най-много като пари са намалели постъпленията именно от „Каско“. От тази полица са събрани 338.5 млн. лв., или със 73 млн. лв. по-малко спрямо края на август миналата. Това представлява спад от 17.7%. Най-силно в процентно из-

ражение се понижават приходите по полицата „Релсови превозни средства“. Спадът е 96% на годишна база до 301 хил. лв.

Цена
Задължителната автомобилна полица „Гражданска отговорност“ обаче продължава да расте. Приходите от задължителната застраховка са се увеличили с 44.8 млн. лв.

Шефовете на застрахователните компании коментират, че цифрите не са изненада. По думите им постъпленията от „Граж-

данска отговорност“ се повишават най-вече заради ръста в цената през последната година.

Основната причина за по-малко премии от „Каско“ е липсата на продажба на нови автомобили, твърдят от бранша. „Каско“ продължава да е с най-голям дял в портфейла на общозастрахователните дружества, а след него е „Гражданска отговорност“. Двете полици имат съответно 37.9 и 33.3% дял в приходите.

Сегменти

Приходите в животозастраховането са се повишили с 9% на годишна база и през

първите осем месеца на годината достигат 159.1 млн. лв. Този факт също помага за намаляване на спада на приходите на целия пазар.

В парично изражение премийните в животозастраховането са се увеличили с 13.1 млн. лв. Ръст бележат и приходите в доброволно здравно осигуряване. Брутните премии в сектора се повишават с 8.1% на годишна база и в края на август тази година достигат 30 млн. лв.

Данните, които Комисията за финансов надзор обяви, показват, че застрахователният бранш продължава да бъде зависим от автомобилния бизнес. Сбивът в продажбите на нови коли носи понижение по премийните главно на застраховка „Каско“, което рефлектира в цялостен спад. За това и застрахователите очакват тенденцията да се запази до момента, в който се стабилизира автомобилните продажби.

Атанас Христов

Пазарът е свит до санитарния минимум

Възходящото движение на премийните по „Гражданска отговорност“ не е от началото на годината, а е факт през последните няколко години. Основно това се дължи на ръста на цената и на задължителния характер на застраховката. Това, че КФН слага задължителен минимум на премията, също влияе на повишаването на цената.

Тези коли са с основна тежест при формиране на приходите по тази полица. Когато в началото на годината имаш 100 нови коли, които да застраховаш, сега те са с 30% по-малко. При нас няма отказ от подновяване на съществуващи застраховки „Каско“, но доколкото чувам при колегите има. Едва ли косвеният данък, който ще бъде въведен за полиците по общо застраховане след Нова година,

Румен Георгиев,
изпълнителен директор
на „ЗАД Армеец“ АД

„При „Каско“ е нормално да има спад на премийните, защото няма продажба на нови автомобили

ще доведе до ново свиване на пазара. Той и в момента е достатъчно свит и работи на санитарния минимум. Застраховка се най-необходимото и това ще е така дори и при двата процента данък. Ние няма да намаляваме цените на полиците, за да компенсираме тези два процента, защото смисълът на закона не е такъв. Ако една полица сега струва 100 лв., след Нова година ще е 102, като двата лева се записват на отделен ред.

„Каско“

пазара

В по спад/ръст, в %

ОБИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

-95.71%

ИТИ

-47.13%

И ФИНАНСОВИ ЗАГУБИ

-45.66%

ВЪРЗАНА С ПРИТЕЖАВАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА МПС

17.75%

НИ РАЗНОСКИ

11.10%

ТЕЛНИ АПАРАТИ

9.60%

Графика: Гриша Струндрев

Официално

Полиците поскъпват с 2% от 1 януари

Депутатите приеха окончателно Закона за данък върху застрахователните премии

Полиците в общото застраховане ще поскъпнат с 2% след 1 януари 2011 г., след като депутатите приеха окончателно Закона за данък върху застрахователните премии. В него се предвижда въвеждането на косвен данък, който ще се записва на отделен ред в полицата и ще се плаща от потребителите. Компаниите в бранша ще продължат да се облагат и с корпоративен данък от 10%.

Отражение

Шефове на застрахователни компании се разделиха в очакванията си за влиянието на новия данък върху пазара. „Едва ли ще има отказ от подновяване на полици заради тези 2%, тъй като ставката е малка“, е мнението на Орлин Пенев, председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи. Подобно е мнението и на Румен Георгиев, изпълнителен директор на „ЗД Армеец“ АД. Според него новият данък няма да доведе до ново свиване на пазара, защото той и в момента работи на санитарния минимум. „Застрахова се най-необходимото и това ще е така дори и при двата процента данък“, твърди Румен Георгиев.

„Оскъпяването, което ще се прехвърли върху клиентите след въвеждането на данъка, ще доведе до нови откази от подновяване на полици“, контрира Стоян Проданов, изпълнителен директор на „ЗД Бул Инс“ АД. И по думите на Коста

► Едва ли ще има отказ от подновяване на полици заради тези 2%, тъй като ставката е малка, каза Орлин Пенев, председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Чолаков, изпълнителен директор на „Интерамерикан България“ ЗЕАД, този налог ще има отражение върху пазара. „Ако икономиката тръгне нагоре, негативите от новия данък няма да са толкова големи“, добави Коста Чолаков.

Отлагане

Предварителните нагласи на вносителите на закона бяха данъкът да започне да се събира от 1 септември тази година, като това беше одобрено и на първо четене. Още тогава председателят на бюджетната

комисия в Народното събрание Менда Стоянова каза, че този закон няма да влезе в сила от 1 септември, а от 1 януари, като датата ще се промени между първо и второ четене. Застрахователите също настояваха влизането в сила на допълнителното облагане да се отложи, тъй като е необходимо да се напечатат новите бланки за полици и да се пренастроят софтуерните системи на дружествата. Против датата първи септември се обявиха и от правната комисия в парламента.

Серуалът свърши

Сапунката около облагане на застрахователните премии започна след споразумението между социалните партньори за подкрепа на заетостта, домакинствата, бизнеса и фискалната позиция. В началото се предвиждаше да се промени данъчното облагане на застрахователите и вместо корпоративен те да плащат данък върху брутният премиен приход. Подобно облагане съществуваше в България до края на 2004 г.

Атанас Христов

Понижението на премиите не е изненада

Спадът, който продължаваме да отчитаме, не е изненада. Не виждам как ще се промени ситуацията до края на годината.

Причините за понижението на премиите по „Каско“ са няколко. На първо място това е спадът в продажбите на нови автомобили и на финансиране от лизинговите компании. Стойността на полиците, които се подновяват на старите автомобили, се понижава всяка година, а освен това има ценови натиск заради конкуренцията и отказ от подновяване на полицата заради тенденцията на свиване на разходите. Всички тези фактори водят до по-малкото приходи от „Каско“. Премиите от „Гражданска отго-

Коста Чолаков, изпълнителен директор на „Интерамерикан България“ ЗЕАД

„Надявам се и мерките, които предприема КФН, да доведат до още по-високи приходи по „Гражданска отговорност“

ворност“ растат заради по-високите цени на полицата. Надявам се и мерките, които предприема КФН, да доведат до още по-високи приходи. На развитите пазари ГО

е водеща и при нормални цени и обхват може да се превърне в основна и на българския пазар. Косвеният данък, който влиза от Нова година, също ще повлияе на пазара.

Дано ефектът му да се компенсира от икономическо възстановяване и ръст. Ако икономиката тръгне нагоре, негативите от новия данък няма да са толкова големи. Дали компаниите ще поемат за своя сметка допълнителното оскъпяване, зависи от полицата. Ако е автомобилно застраховане, което е губещо, няма как да стане това. Ако обаче е по-печеливш бизнес, е възможно да се намалят цените. Няма обща формула.

Има отказ от подновяване на застраховките

Причините за спада са тривиални. Премиите по „Гражданска отговорност“ растат най-вече заради задължителния характер на застраховката, защото всички коли в движение трябва да я имат. Другият фактор за поветото приходи от ГО е ръстът в цената на полиците, което се наблюдава през последната година. При „Каско“ е точно обратното. Все по-малко се купуват нови автомобили и този основен двигател на пазара го няма.

Освен това има и доброволен отказ от подновяване на застраховката. Спадът в края на годината при „Каско“ ще се усилва до 25%. При нас нещата стоят

Стоян Проданов, изпълнителен директор на „ЗД Бул Инс“ АД

„Оскъпяването, което ще се прехвърли върху клиентите след въвеждането на косвения данък, ще доведе до нови откази от подновяване на полици

добре, въпреки че има отказ от подновяване на „Каско“ и дългогодишни клиенти вече сключват само „Гражданска отговорност“.

Оскъпяването, което ще се прехвърли върху клиентите след въвеждането на косвения данък, ще доведе до нови откази от подновяване на полици. Когато бюджетите на фирми и граждани са свити и се правят приоритети, при равни други условия и ръст на цената на застраховката е нормално да има нови откази. Това важи не само за автомобилните полици. Заради борбата за клиенти е възможно компаниите да поемат това оскъпяване за собствена сметка.

“М-Тел” обвини КРС в непрозрачност

Регулаторът контрира, че компанията е най-големият нарушител на процедурата за преносимост на номерата

“М-Тел” обвини Комисията за регулиране на съобщенията в непрозрачност и двойни стандарти при налагането на глоби във връзка с преносимостта на номерата. От компанията изразиха “съмнения за неравноправно отношение от страна на председателя на КРС Веселин Божков” в официално съобщение, разпратено до медиите. Според телекома председателят на регулатора не прилага единни стандарти при определяне на финансовите санкции за идентични нарушения на различните мобилни оператори във връзка с преносимостта на мобилни и фиксирани номера.

Божков обаче определи действията на телекома като наглост, тъй като по думите му именно “М-Тел” е компанията с най-много нарушения, свързани с преносимостта на номерата. По думите му наложените до момента санкции за всички оператори са крайно недостатъчни.

Пречка

Тази процедура е трън в очите на телекомите, особено след въвеждането на практика за пренос на едно гише от началото на август тази година. След промените, наложени от КРС, в регулатора са постъпили над 70 жалби от потребители, според които не са спазени правилата на процедурата. От “М-Тел” не коментираха колко жалби точно са подадени срещу тях. Според Веселин Божков обаче 50% от тях са именно срещу телекома. Другите два

мобилни оператора “Виваком” и “Глобул” си поделят поравно останалите жалби. Компанията обаче също не коментираха колко са подадените срещу тях жалби и дали има наложени санкции от страна на регулатора.

Причина за подаденото искане за информация от “М-Тел” са 2 глоби срещу телекома - всяка в размер

на 50 хил. лв., твърдят източници на в. “Пари”. Това обаче не е максималната санкция, която КРС може да наложи. По закон най-голямата глоба е в размер на 100 хил. лв.

Драма

По-лесната преносимост на номерата, при която потребителите заявят желанието

си да сменят телекома само при приемащата компания, трябваше да стартира в началото на август. Впоследствие обаче редица технически затруднения от страна на мобилните оператори наложиха поредната извънредна среща, на която Веселин Божков обяви, че всяко нарушение на процедурата след 1 октомври

ще бъде санкционирано с максималните предвидени по закон 100 хил. лв. До такава санкция обаче все още не се е стигало.

Статистиката след въвеждането на процедурата за преносимост на номерата на едно гише е повече от плачевна. От 27 хил. подадени молби за пренос на мобилни номера между

6 август и 1 октомври са осъществени едва 6 хил., или около 22%, коментира Божков за в. “Пари”. Той уточни още, че преди 3 дни в КРС е пристигнала жалба за отказа на пренос на над 1100 номера от мрежата на “М-Тел” към “Глобул”. Нейн подател е “Глобул”, добави Божков.

Христо Ласков

22

► процента от заявките за пренос на мобилни номера са изпълнени за последните два месеца, показват данните на КРС

► Преносимостта на номерата не се улесни дори и с въвеждането на процедурата на едно гише през август тази година

Печалбата на “Монбат” за септември пада

Компанията започва да обявява данните си заедно с дъщерното “Монбат Рисайклинг”

“Монбат” ще предоставя до края на 2010 г. обобщена консолидирана информация на месечна база само за компанията майка и отделното в “Монбат Рисайклинг” рециклиращо производство. Това стана ясно от съобщение на компанията.

Двете компании са реализирали през септември на 2010 г. консолидирани нетни приходи от продажби за 18.454 млн. лв., което е ръст от 40.37% в сравнение с ре-

ализираните нетни приходи от продажби на “Монбат” АД на индивидуална база през септември 2009 г.

Обобщените данни за първите девет месеца на 2010 г. сочат, че “Монбат” АД и “Монбат Рисайклинг” ЕАД са реализирали консолидирани нетни приходи от продажби за 128.416 млн. лв., което е ръст от 59.60% в сравнение с резултатите на “Монбат” АД на индивидуална база за същия период на 2009 г. Консолидираната печалба на двете компании за септември е 1.867 млн. лв., което е намаление на печалбата от 2.8% в сравнение с реализираната печал-

ба на индивидуална база от “Монбат” АД за септември 2009 г. За първите девет месеца на 2010 г. “Монбат” АД и “Монбат Рисайклинг” ЕАД имат печалба от 15.315 млн. лв., което е увеличение с 15.88% в сравнение с индивидуалната печалба на “Монбат” за същия период на 2009 г. □

1.867

► млн. лв. е консолидираната печалба на “Монбат” АД и “Монбат Рисайклинг” ЕАД за септември

Фонд на БАКБ привлече близо 20 млн. лв.

“Имоти Директ” АДСИЦ увеличи капитала си десет пъти

Акционерното дружество със специална инвестиционна цел “Имоти Директ” увеличи капитала си до 21 млн. лв., като привлече 18.9 млн. лв., стана ясно от съобщение на компанията чрез сайта на БФБ. Инвеститорите в дружеството са записали всичките предложени 1.89 млн. акции с номинал 10 лв.

“Средствата от увеличението на капитала ще бъдат използвани за погасяване на кредит, с който са купени

имотите, които фондът в момента притежава. Това обясни Боян Икономов от Българо-американска кредитна банка. Кредитната институция е един от учредителите и основни акционери в АДСИЦ с близо 78% от капитала. Другият акционер е “Капитал Директ” ЕАД, представлявано от изпълнителния директор на БАКБ Димитър Вучев, и ирландският гражданин Едуард Франсис О’Хара, което държи останалите близо 22%.

Справка на сайта на “Имоти Директ” АДСИЦ показва, че дружеството до момента има няколко имота в четири квартала на София.

Според проспекта на компанията основният пазар, на който дружеството ще оперира, е недвижимите имоти с търговско, административно или жилищно предназначение.

“Дружеството анализира възможностите за инвестиране в незастроени имоти в София, за да се възползва от значителния спад в цените им вследствие на световната икономическа криза на пазара”, пише в проспекта на компанията.

Инвестиционният процес обаче е в начален проучвателен етап и няма определено дали и кога ще бъдат осъществени сделки с такива имоти. □

Възстановяването на Coca-Cola продължава

►Съвсем не смятаме, че сме успели, все още сме в процес на стабилизация, каза гл. изп. директор на Coca-Cola Мухтар Кент

Северноамериканският пазар остава приоритетен за лидера в производството на безалкохолни напитки

Печалбата на световния лидер в производството на безалкохолни напитки, американската Coca-Cola Company, е скочила с 8% през третото тримесечие. Чистият финансов резултат на гиганта е нараснал до 2.06 млрд. USD, или 0.88 USD на акция, от 1.9 млрд. USD, или 0.81 USD, за същия период година по-рано. Представянето обаче не беше достатъчно високо, за да надмине очакванията на анализаторите (0.89 USD). За сметка на това приходите са надскочили с 2% настроенията на пазара

- 8.43 млрд. USD срещу 8.3 млрд. USD. Всъщност ръстът от 5% на приходите е идентичен с увеличението в реализирания обем продажби.

Политика

Доброто тримесечие се дължи на раздвижване в приоритетния северноамерикански пазар, където наскоро Coca-Cola придоби най-големия си бутилиращ партньор. Освен това компанията разширява производствената си база за натурални сокове в Масачузетс с около 4%. В резултат продажбите на гиганта на местния пазар скочиха за второ поредно тримесечие след четири години на спад. С това обаче съвсем не смятаме, че сме успели. Все още сме в процес на стаби-

лизация, обясни главният изпълнителен директор на компанията Мухтар Кент.

Отзвук

Според анализатори същото мнение споделят и инвеститорите. След обявяването на резултатите акциите на Coca-Cola поевтиняха с 0.1%. За сравнение преди няколко дни, когато основният конкурент на компанията Pepsi Co. обяви своите резултати, акциите му загубиха 0.7% от стойността си. За да може пазарът да отрази представянето на Coca-Cola, гигантът ще трябва да продължи в същия дух тримесечие след тримесечие. Засега инвеститорите не осъзнават напълно устойчивостта на възстановяването му, обясняват анализатори. □

Rio Tinto инвестира 3.1 млрд. USD в разширяване на производството

Минната компания се опитва да измести бразилската Vale от лидерското място в сектора

Един от подгласниците в световната минна индустрия, австралийската компания Rio Tinto, ще вложи 3.1 млрд. USD в разширяване на производствения си капацитет. Инвестицията ще даде възможност на дружеството да увеличи добива с 28% и да заеме лидерското място в бранша в света, като измести насто-

28

►процента по-висок добив очаква Rio Tinto след разширяване на капацитета

ящия лидер - бразилската Vale. На местна почва основните конкуренти на Rio са BHP Billiton и Xstrata. Според прогнозите на Rio Tinto инвестицията ще увеличи годишния й добив до 283 млн. тона през 2013 г. с възможност за разширяване

до 333 млн. тона. За сравнение в момента BHP добива 125 млн. тона на година с планове за 155 млн. тона. Компаниите, добиващи желязна руда, предприемат стъпки за увеличаване на капацитета си, за да отговорят на растящото търсене от Азия. Въпреки провалите преговори за партньорство с Rio Tinto в австралийския регион Пилбара BHP Billiton все пак успя да постигне производствен ръст от 6%. Съвместният проект трябваше да спести на двете компании разходи за 10 млрд. USD. □

Citigroup сключи сделка с правителството на САЩ

Банката трябва да плати 75 млн. USD глоби на комисията по ценните книжа и да промени управленските си процедури

Федерален съдия от САЩ даде финално одобрение на споразумението в размер на 75 млн. USD, което Citigroup Inc трябва да плати на американската комисия по ценните книжа. Санкцията й беше наложена след обвинения, че банката е подвела инвеститори за експозицията си с високорискови ипотечи. Споразумението налага и по-строги процедури за корпоративно управление и начините, по които третата по размер на активите банка в САЩ обявява тримесечните си резултати.

Нови звена в управлението

Одобрението е дадено на 8 октомври, но е било обявено едва тази седмица. То изисква Citigroup да поддържа комитети по приходите и оповестяването на информация в продължение на три години. Също така няколко от ръководителите на банката, включително главният изпълнителен директор и главният финансов директор, трябва да серти-

►Citigroup прие да подгържи комитети по приходите и оповестяването на информация в продължение на три години

фицират достоверността на съобщенията за приходи.

Обвинения

Комисията по ценните книжа обвини банката, че е подвела инвеститори, като им е казала, че от юли до октомври 2007 г. нейната експозиция високорискови ипотечи е била само 13 млрд. USD, за да разкрие през ноември, че сумата е

повече от 52 млрд.

Огромните загуби от тези ипотечи и други задължения доведоха до серия правителствени спасителни пакети за Citigroup. Комисията също така е завела дело срещу двама директори, които са се съгласили да платят 180 хил. USD, за да разрешат административни дела, свързани със случая. □

Peugeot повишава приходите си с 10%

Вторият по големина европейски автомобил производител остава оптимист за печалбата, но очаква свиване на пазара

Вторият по големина в Европа производител на автомобили, PSA Peugeot Citroen, отчете повишаване на приходите си за последното тримесечие с 10%. Добрият резултат надмина очакванията и стана причина компанията да завиши икономическите

си перспективи за цялата година. Базираната в Париж компания обяви приходи от 13 млрд. EUR, което е с 11.8 млрд. EUR повече в сравнение с миналата година. Приходите на дъщерната компания Faurcescia SA, която е най-големият производител на автомобилни интериори, са се увеличили с 44% до 3.27 млрд. EUR.

Големи очаквания

Според Peugeot оперативната печалба за годината ще надмине по-ранните прогнози от 1.5 млрд. EUR. Изпълнителният директор

на Peugeot Филип Варен планира разширяване на дейността на компанията в Китай, Русия, Бразилия и Аржентина.

Дългосрочни цели

Целта е до 2015 г. половината от продажбите да се реализират извън Европа в сравнение с 1/3 в момента. Варен също така се опитва да разшири създадените съюзи с други автопроизводители, включително сделка за обмен на двигатели със световния лидер в производството на луксозни коли BMW AG. □

►Изпълнителният директор на Peugeot Филип Варен цели до 2015 г. половината от продажбите да се реализират извън Европа

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Октомври	Ноември
Суров петрол	NYMEX	USD/б	81,29	80,77
Брент	ICE	USD/б	82	82
Газовол	ICE	USD/т	699,75	699,75
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	3,55	3,91
Бензин 95	NYMEX	USD/т	780	-
Нафта	NYMEX	USD/т	742	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Октомври
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	248,30
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	217,87
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	235,68
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	2475,75
Kaiko		NYBOT	USD/m	2749,00
Kafo	Arabica	NYBOT	USD/m	4204,14
Соя	No.2	ICE	USD/m	439,72
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	725,40

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркската стокова борса; ASE - Абстралийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	8295	8223,75
Калай	LME	USD/т	26545	26300
Олово	LME	USD/т	2377	2406
Цинк	LME	USD/т	2376,5	2401,5
Алуминий	LME	USD/т	2356,5	2342
Никел	LME	USD/т	23505	23470
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2180	2205

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/тр.у.	1336,55	1337
Сребро	LME	USD/тр.у.	23,58	23,71
Платина	LME	USD/тр.у.	1668	1673
Паладий	LME	USD/тр.у.	578	580
Родий	LME	USD/тр.у.	2275	2275

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 кг; 1 бу. царевица = 25.4016 кг; 1USD = 1 U.S. cent
1бу. овес = 15.4224 кг; 1 бу. = 0.4536 кг; 1 cwt = 50 кг; 1 gal. = 3.785 л; 1MT = 1000 kg

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
Австралийски долар	AUD	1	1,39086
Бразилски реал	BRL	10	8,90025
Канадски долар	CAD	1	1,54245
Швейцарски франк	CHF	1	1,43695
Китайски ренминби юан	CNY	10	2,33965
Чешка крона	CZK	100	26,2284
Датска крона	DKK	10	2,62746
Естонска крона	EET	10	1,25000
Британска лира	GBP	1	2,37675
Хонконгски долар	HKD	10	2,04917
Хърватска куна	HRK	10	2,71832
Унгарски форинт	HUF	1000	6,97564
Индонезийска рупия	IDR	10000	1,76047
Исландска крона	ISK	100	3,45102
Японска йена	JPY	1000	6,74424
Южнокорейски вон	KRW	100	1,76583
Литовски литас	LTL	1000	1,34159
Латвийски лат	LVL	10	5,66448
Мексиканско песо	MXN	1	2,76091
Малайзийски рингит	MYR	10	1,26647
Норвежка крона	NOK	10	4,92541
Новозеландски долар	NZD	10	2,46668
Филипинско песо	PHP	10	1,13211
Полска злота	PLN	100	3,46128
Нова румънска лея	RON	10	4,80997
Руска рубла	RUB	10	4,63083
Шведска крона	SEK	100	5,13983
Сингапурски долар	SGD	10	2,05617
Словашка крона	SKK	10	1,14617
Тайландски бат	THB	100	4,92280
Нова турска лира	TRY	10	1,01660
Щатски долар	USD	1	1,59386
Южноафрикански ранд	ZAR	10	2,10812

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.10.2010.

Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 15.00 ч. на 19.10.2010 г.	Цена при обратно изкупуване
Райфайзен-Долар ShortTerm-Облигации	консервативен USD	158,32	157,55
Райфайзен-Европос-Облигации	консервативен EUR	12,03	11,97
Райфайзен-Глобални-Облигации	консервативен EUR	84,95	84,54
Райфайзен-А.Р.-Глобален-Балансиран	балансиран EUR	102,27	101,77
Райфайзен-Глобален-Балансиран	балансиран EUR	770,86	767,12
Райфайзен-Европейски-SmallCap-Компании	високодоходен EUR	176,15	175,31
Райфайзен-Глобални-Основни-Акции	високодоходен EUR	79,73	79,34
Райфайзен-Глобален-Акции	високодоходен EUR	155,22	154,47
Райфайзен-Източноевропейски-Акции	високодоходен EUR	310,50	309,02
Райфайзен-Евразийски-Акции	високодоходен EUR	204,81	203,84
Райфайзен-Новоформиращи-Пазари в Акции	високодоходен EUR	237,89	236,76
Райфайзен-Русия-Акции	високодоходен EUR	82,25	81,85
Райфайзен-Източна-Европа-Облигации	консервативен EUR	240,17	239,02

Нетната стойност на активите на дяла е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.ram.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. ем. (сп)	ЦОМ	От началото на годината (не се ангажира)	Договорност и Риск	За последните 12 мес.	От началото на публ. прера. (балансиран)	Начало на публ. предлагане			
									за поръчки над 20000 лв.	за поръчки от 2000 до 20000	за поръчки над 2000 лв.
Авора Капитал АД	Смесен - балансиран	4.872	4.8956	5.0660	4.872	4.778	-5.40%	15.10%	-10.21%	-23.03%	21.01.2008
Авора капитал - балансиран	фонд в акции	6.8737	6.9081	7.1486	6.8737	6.762	-1.97%	13.97%	-6.46%	-12.78%	23.01.2008
Авора капитал - глобал	Смесен - консервативен	10.1555	10.3078	10.5617	10.1555	10.0000	0.95%	0.17%	1.37%	1.44%	23.09.2009
Актив Асет Менеджмънт АД	фонд в акции	2.1140	2.1140	2.1140	2.1140	2.1140	-15.18%	28.36%	-21.82%	-57.74%	12.11.2007
Актив Високодоходен	Смесен - балансиран	2.5106	2.5106	2.5106	2.5106	2.5106	-15.60%	24.96%	-21.70%	-51.25%	12.11.2007
Астра Асет Менеджмънт АД	фонд на паричен пазар	11.3431	11.3374	11.3204	11.3377	11.3317	5.54%	0.12%	7.02%	6.37%	06.10.2008
Астра Кеш	Смесен - балансиран	10.7456	10.6921	10.5852	10.6386	10.6000	-0.16%	3.49%	-1.65%	3.38%	06.10.2008
Астра Баланс	фонд в акции	9.8100	9.8100	9.6629	9.7119	9.8500	-4.58%	0.0000	-7.27%	-0.95%	06.10.2008
Астра Плюс	фонд в акции	13.4385	13.3054	13.1374	13.3054	13.3054	-0.87%	5.37%	-1.99%	6.06%	14.12.2005
БенчМарк Асет Менеджмънт АД	фонд в акции	7.8134	7.7360	7.6608	7.8134	7.7360	-7.65%	10.10%	-14.79%	-4.86%	01.03.2006
БенчМарк Фонд-2 Акции	фонд в акции	4.7138	4.6671	4.6103	4.7138	4.6671	-20.27%	11.51%	-21.32%	-16.17%	21.06.2006
БенчМарк Фонд-3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции	7.6480	7.4252	7.2024	7.6480	7.4252	-6.25%	11.94%	-5.07%	-10.42%	05.02.2008
БенчМарк Фонд-4 Енегетика	фонд в акции	11.4177	11.0851	10.7525	11.4177	11.0851	8.02%	12.69%	8.76%	3.88%	05.02.2008
БенчМарк Фонд-5 ЦИЕ	фонд на паричен пазар	12.1092	12.1092	12.1092	12.1092	12.1092	6.74%	0.17%	8.58%	8.36%	03.06.2008
Болкан Капитал Менеджмънт АД	фонд в акции	82.2691	81.882	81.500	82.2691	81.882	-0.80%	1.59%	-4.16%	-4.53%	20.11.2006
Болкан Балансиран Капитал	фонд в акции	48.1689	48.1689	47.9281	48.1689	47.9281	-7.18%	2.97%	-12.97%	-13.25%	20.11.2006
Болкан Европа	фонд в акции	63.9027	63.5822	63.2617	63.9027	63.5822	-7.31%	4.72%	-7.08%	-11.86%	03.10.2007
Болкан Балканс	фонд в акции	95.8712	94.4438	93.0156	95.8712	94.4438	-7.31%	3.33%	-9.01%	-1.33%	04.01.2007
Болчан Менеджмънт Компани ЕАД	Смесен - балансиран	77.4468	76.2938	75.1408	77.4468	76.2938	-7.19%	2.25%	-8.62%	-7.84%	25.06.2007
ДСК Управление на Активи АД	фонд в облигации	1.3172	1.3172	1.3172	1.3172	1.3172	5.38%	0.73%	6.84%	5.77%	01.12.2005
ДСК Стандарт	Смесен - балансиран	1.06922	1.06922	1.06922	1.06922	1.06922	-0.93%	4.21%	-2.88%	1.32%	01.12.2005
ДСК Баланс	фонд в акции	0.73398	0.73398	0.73398	0.73398	0.73398	-6.10%	8.59%	-11.20%	-6.64%	01.03.2006
ДСК Растек	Смесен - консервативен	0.24568	0.24568	0.24568	0.24568	0.24568	1.59%	2.55%	2.68%	-10.68%	07.03.2008
ДСК Имоти	Смесен - консервативен	1.05119	1.05119	1.05119	1.05119	1.05119	2.47%	0.39%	3.58%	3.34%	07.05.2009
ДСК Евро Актив	фонд на паричен пазар	99.7974	98.8044	97.8114	99.7974	98.8044	-3.34%	6.46%	-7.75%	-0.14%	07.12.2005
Елнина Фонд Менеджмънт АД	Смесен - балансиран	105.0386	103.9934	102.9484	105.0386	103.9934	-4.76%	5.40%	-9.46%	0.96%	06.03.2006
Елнина Балансиран Евро Фонд	фонд в акции	84.0799	82.8281	81.5761	84.0799	82.8281	-7.18%	9.41%	-12.95%	-1.97%	20.06.2005
Елнина Балансиран Доларов Фонд	фонд на паричен пазар	123.0042	123.0042	123.0042	123.0042	123.0042	7.07%	0.52%	7.93%	7.21%	31.10.2007
Елнина Високодоходен Фонд	фонд в акции	93.7139	93.3394	92.9649	93.7139	92.9649	3.80%	2.54%	-0.28%	-2.41%	01.02.2008
Елнина Долар Фонд	фонд в акции	106.9744	106.8675	106.5469	106.9744	106.8675	4.34%	0.79%	5.36%	5.21%	01.07.2009
Елнина Еврофонд	фонд в акции	4.7602	4.7318	4.7034	4.7602	4.7318	-3.20%	7.52%	-7.04%	4.77%	08.07.1999
Елнина Лев Капитал АД	Смесен - балансиран	0.8937	0.8893	0.8849	0.8937	0.8887	-16.01%	13.33%	-22.78%	-8.44%	01.06.2009
Елнина Лев Индекс 30	фонд в акции	10.0200	10.0200	10.0200	10.0200	10.0200	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2010
Елнина Лев Индекс 50	Смесен - балансиран	17.2321	17.1119	16.9917	17.2321	17.1119	-8.00%	6.81%	-12.40%	9.43%	28.09.2004
Елнина Лев Индекс 100	фонд в акции	10.6566	10.5084	10.3602	10.6566	10.5084	-12.68%	9.22%	-18.69%	1.19%	05.01.2006
Елнина Лев Индекс 200	фонд в акции	1.1796	1.1622	1.1448	1.1796	1.1622	-8.95%	-9.99%	-11.21%	1.59%	10.05.2004
Елнина Лев Индекс 300	фонд в акции	0.7481	0.7227	0.6973	0.7481	0.7227	-7.22%	17.35%	-9.77%	-7.27%	04.10.2006
Елнина Лев Индекс 400	фонд в акции	1.0167	1.0007	0.9847	1.0167	1.0007	15.95%	10.31%	10.39%	0.06%	23.11.2007
Елнина Лев Индекс 500	фонд в облигации	130.4079	130.2190	129.9531	130.4079	129.9531	3.17%	3.23%	4.54%	6.04%	04.05.2006
Елнина Лев Индекс 600	Смесен - балансиран	14.0513	13.9122	13.7731	14.0513	13.9122	-6.63%	8.20%	-9.60%	1.68%	17.12.2004
Елнина Лев Индекс 700	фонд в акции	0.7243	0.7172	0.7101	0.7243	0.7172	-3.34%	15.30%	-10.31%	-7.38%	04.05.2006
Елнина Лев Индекс 800	Смесен - балансиран	789.9469	784.0371	778.1282	789.9469	784.0371	1.29%	5.56%	3.95%	-8.66%	09.05.2008
Елнина Лев Индекс 900	фонд в акции	707.1050	701.8149	696.5248	707.1050	696.5248	-0.27%	6.84%	3.52%	-12.03%	09.05.2008

Спасяването на американските банки вече се отплаща добре

Финансовата помощ, която правителството на САЩ отпусна на банките за спасяването им, е донесла печалба от 25.2 млрд. USD за държавата, съобщи Bloomberg. Според направените изчисления, ако тези пари са били инвестирани в най-високодоходните 30-годишни държавни облигации, печалбата е щяла да бъде двойно по-малка. Инвестициите на фондовия пазар или в злато обаче са щели да бъдат по-доходно-носни, сочат данните на агенцията.

След краха на финансовите гиганти Lehman Brothers, Fannie Mae и Freddie Mac американското правителство се намеси решително и инвестира 309 млрд. USD в банки и застрахователни дружества с цел да ги спаси от банкрут. Тези пари бяха отпуснати по програма за облекчаване на проблемните активи (TARP). При анонсирането на програмата през октомври 2008 г. мнозинството икономисти, анализатори и обикновените хора бяха твърдо против такава интервенция. Те смятаха, че тези пари, веднъж налетели за „възкресяване“ на финансовата система, ще бъдат загубени безвъзвратно. Две години по-късно обаче програмата се оказва не само добра за финансовия свят, но и за бюджета на държавата. От една страна, близо 200 млрд. USD, или 2/3 от тези пари, вече са върнати на бюджета, а от друга - те са се увеличили с 8%. За

► Най-добре за спасяването са се отплатили Citigroup и Goldman Sachs, от които правителството е спечелило съответно 8 и 1.4 млрд. USD

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” За изминалите две години инвестицията в американските банки е донесла доходност от над 8%

сравнение доходността на 30-годишните правителствени облигации от октомври 2008 г. досега се е движила средно около 4.1% по данни на Bloomberg. За момента най-добре за

спасяването се отплаща Citigroup. Помощта, която правителството предостави на банката, достигна 45 млрд. USD, като към момента 33 млрд. от тях са върнати. Сделката е донесла на държавата 8.2 млрд. USD, или 18% доходност от търгуването с акции на компанията. Добра доходност са донесли и 10 млрд. USD, отпуснати на Goldman Sachs - 14%. Други 13% пък е донесла същата инвестиция в Morgan Stanley.

Като много важно условие банките да успеят да върнат заемите си анализаторите изтъкват ниската основна лихва в САЩ. В края на 2008 г. лихвеният процент беше понижен до 0.25%, което е най-ниското ниво в историята на този показател. За търговските

банки това означава, че парите, които заемат от централната банка, на практика не им струват нищо.

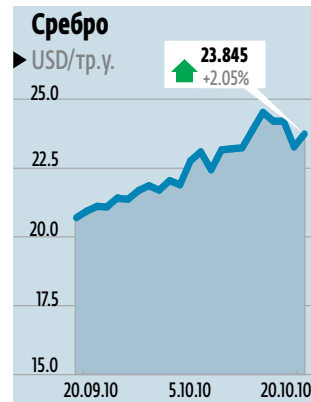
Интересен факт е, че със спечелените 25 млрд. USD може да се покрие бюджетът на Комисията по ценни книжа и борси за следващите 20 години. Това изчисление е направено от Bloomberg и е на базата на бюджета на комисията за 2011 г. Също така е пресметнато, че парите ще стигнат и за субсидирането на всички фермери в САЩ за следващите две години. За разлика от спасяването на финансовия сектор обаче правителството очаква загуба от около 17 млрд. USD от инвестиранияте 80 млрд. в автомобилните гиганти General Motor и Chrysler. □

Индекс на геня

1.02

► процента се повиши щатският индекс Dow Jones и гостигна 11 090 пункта

” По време на борсовата сесия в сряда измерителят добави 112 пункта към стойността си. По този начин той успя да навакса загубеното на сесията във вторник

” Цената на среброто отбеляза повишение и по време на вчерашната сесия в Лондон достигна 23.845 USD/тр.у. Поевтиняването на долара спрямо еврото повлия положително на благородните метали

Стока на геня

2.54

► процента спечели памукът на борсата в Ню Йорк и гостигна 2492 USD/m

” Суровината добави 62 USD към стойността си на последната борсова сесия. Големият интерес, който проявяват инвеститорите, е движещата сила за покачването на цената

Петролът отново изплува над 80 USD/б

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” На борсата в Ню Йорк фючърите на петрола за ноември поскъпнаха с 0.94%

Цената на петрола отново се върна над 80 USD/б, след като във вторник се срина с 4.32% и слезе до 79.49 USD/б. Най-много за покачването на цената вчера повлияха данните за запасите от гориво в САЩ и спекулациите, че потреблението на петрол в Китай ще продължава да се увеличава. Анализаторите допълниха, че след толкова рязък спад е нормално цената да претърпи лека корекция нагоре. Именно Китай беше и главният виновник за рязкото поевтиняване от вторник. Изненадващо Китайската народна банка взе решение да повиши основната лихва в страната от 5.31 на 5.56%, което се прие негативно от

пазарите. Такова повишение на основния лихвен процент се предприема за първи път от три години и е опит за справяне с инфлацията, която през август достигна 3.5%.

Не по-малко важни бяха данните за енергийните запаси на САЩ. По неофициални данни на американския петролен институт запасите от бензин са намалели с 83 хил. барела през миналата седмица до 220.2 млн. барела. Самото търсене на бензин в Америка се е увеличило с 2.7% през миналата седмица, което е най-голямото седмично изменение от 28 май насам. В същото време предварителните изчисления показват ръст при наличностите от суров петрол, които би трябвало да са се увеличили с 2.3 млн. барела. На борсата в Ню Йорк фючърите на петрола за ноември поскъпнаха с 0.94% и се котираха за 80.24 USD/б. Търговията на сорта Brent с доставка през декември вървеше с повишение от 1.1% до 81.99 USD/б. □

► След срива в цената на петрола от вторник анализаторите отчетоха като нормално да последва положителна корекция

Пазарите в Азия продължиха да спадат

Решението за вдигането на основния лихвен процент в Китай потопи фондовите пазари в Азия и региона. Основните опасения бяха, че затягането на паричната политика заедно с мерките на правителството за ограничаване на банковото кредитиране ще ограничат растежа и потреблението във втората по големина икономика в света.

Най-много пострадна водещите индекси в Япония и Хонконг. Nikkei 225 загуби 1.7% от стойността си и затвори при 9381.6 пункта. Потъването на измерителя беше водено от енергийните компании и местните износители. В същото време компанията от сектора на недвижимите имоти бяха сред най-губещите в Хонконг. Там измерителят Hang Seng се понижи с 0.9% до 23

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” Nikkei 225 загуби 1.7% от стойността си и затвори при 9381.6 пункта

556.50 пункта. Регионалният индекс MSCI Asia Pacific се понижи с 0.3% до 129.41 пункта.

Неговият спад бе ограничен от позитивния край на сесията в Китай, Тайван и Южна Корея. В Китай Shanghai Composite се повиши с 0.1% до 3003.95 пункта. Повишенията бяха най-силни при застрахователните компании заради очаквания, че те ще спечелят най-много от по-високите лихвени проценти в страната. □

България е на 70-о място по свобода на печата

Заедно с нас Гърция, Франция, Италия и Румъния са слабите от Европейския съюз

България е на 70-о място по свобода на медиите в годишната класация на неправителствената организация "Репортери без граници", която обхваща периода от 1 септември 2009 до 1 септември 2010 г.

Спрямо миналата година страната ни е загубила две позиции. България си поделва 70-ата позиция с Гърция, Бенин, Коморските острови и Кения. Страната ни заедно с южната ни съседка се представя най-зле от страните членки на ЕС по отношение на свободата на медиите.

Начело

И тази година няколко държави си поделват златния медал по свобода на словото. Това са Финландия, Исландия, Норвегия, Холандия, Швеция и Швейцария. Те са на първо място от създаването на класацията през 2002 г. Норвегия е отпаднала от лидерската позиция през 2006 г., а Исландия - през 2009 г. Тези шест страни са пример за спазване на правата на журналистите и медиите. В тези страни журналистите дори ги предпазват от съдебно

Критерии на класацията

1. ФИЗИЧЕСКО НАСИЛИЕ
2. БРОЙ НА УБИТИ, ЛИШЕНИ ОТ СВОБОДА ЖУРНАЛИСТИ И Т.Н.
3. КОСВЕНА ЗАПЛАХА, НАТИСК И ОТКАЗ НА ИНФОРМАЦИЯ
4. ЦЕНЗУРА И АВТОЦЕНЗУРА
5. КОНТРОЛ ВЪРХУ МЕДИИТЕ
6. АДМИНИСТРАТИВЕН, ИКОНОМИЧЕСКИ И ЮРИДИЧЕСКИ НАТИСК
7. ИНТЕРНЕТ И НОВИ МЕДИИ

преследване. Според доклада САЩ заемат 20-а позиция.

Губещият Европейски съюз

Класацията показва друга много интересна тенденция - че ЕС губи статута си на лидер по отношение на спазването на свободата на

печата. "Повече от всякога ние виждаме, че икономическото развитие, институционалните реформи и спазването на основните права не е задължително да вървят ръка за ръка", коментира Жан-Франсоа Жулиар - генерален секретар на "Репортери без граници".

От 27-те страни членки в съюза 13 са сред първите двайсет по свобода на печата. Четиринадесет страни са под 20-а позиция, а някои дори са много по-ниско в класацията - например Гърция (70-о), България (70-о), Румъния (52-ро), Италия (49-о), Франция (44-то). Последните две държави затвърждават позицията си на слаби по отношение на свободата на медиите сред страните основателки на общността.

От "Репортери без граници" отбелязват, че в Румъния се гледа на медиите като на заплаха за националната сигурност, в Италия десетина журналисти живеят под полицейска закрила.

"В ЕС разликата между добрите и лошите ученици продължава да се задълбочава.

В някои демократични държави, като Франция и Италия, има нарушаване на защитата на източниците, медийната концентрация, политическа намеса в работата на журналистите и дори изправяне на журналисти пред съда", пише в годишния доклад на "Репортери без граници". Въпреки това държавите от ЕС си остават едни от малкото, където медиите може да съществуват при приемливи условия.

1	1↑	1	1↑
ФИНЛАНДИЯ	ИСЛАНДИЯ	ХОЛАНДИЯ	НОРВЕГИЯ
1	1↑	7↑	9↓
ШВЕЦИЯ	ШВЕЙЦАРИЯ	АВСТРИЯ	ЕСТОНИЯ
9↓	11↓	11↓	11↓
ИРЛАНДИЯ	ДАНИЯ	ЯПОНИЯ	ЛАТВИЯ
14↓	17↓	18↓	19↑
БЕЛГИЯ	ГЕРМАНИЯ	АВСТРИЯ	ВЕЛИКОБРИТАНИЯ
20	23↑↑	23	23
САЩ	УНГАРИЯ	ЧЕХИЯ	ПОЛША
34↑	38	39	39↑
СЛОВАКИЯ	ИСПАНИЯ	ПОРТУГАЛИЯ	ФРАНЦИЯ
45↓↓	49↓	52	56↓
СЛОВЕНИЯ	ИТАЛИЯ	РУМЪНИЯ	ХЪРВАТИЯ
70↓	70↑	80↑↑	80↓↓
БЪЛГАРИЯ	ГЪРЦИЯ	АЛБАНИЯ	СЪРБИЯ

Икономически растеж и свобода

На фона на сходното икономическо развитие на Бразилия, Русия, Индия и Китай (БРИК) е налице огромна разлика в свободата на словото в тези страни, показва класацията за 2010 г.

Бразилия е на 58-о място, като там има благоприятни законодателни промени. Тя се е изкачила с 13 места. Индия пада със 17 позиции и е на 122-ро. Русия е 140-а,

Китай е на 171-во място, защото в страната има голяма цензура.

Там не е добре да сте журналист

Ако в предишните години "Репортери без граници" посочи с пръст адското трио Еритрея, Северна Корея и Туркменистан, тази година групата на лошите ученици вече е от 10 държави. Триото се допълва от Иран,

Мианмар, Сирия, Судан, Китай, Йемен и Руанда. В последните 10 страни дори има преследвания на пресата и даже тотална липса на информация.

За първи път от създаването на класацията Куба не е част от последните 10, но все пак заема 166-о място от 178. Ситуацията там обаче не се е подобрила значително, отчитат от "Репортери без граници".

Красимира Янева

Банка ДСК ЕАД, от името на управляващото дружество „ОТП Фонд Мениджмънт АД“, уведомява всички заинтересовани, на основание чл.191 от ЗППЦК, че на Комисията за финансов надзор са предоставени шестмесечни отчети към 30.06.2010г. на управляваните от него договорни фондове – „ДСК Фонд Паричен Пазар“, „ОТП Централно-европейски фонд в акции“, „ОТП Ди Ви Ес – фонд на фондовете в акции на развиващите се пазари“ и „ОТП Ю Би Ес – фонд на фондовете в акции на развитите пазари“. Желаетелите могат да се запознаят с отчетите на интернет страниците www.dskbank.bg и www.otpbank.hu

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

уведомява, че:

Със Заповед № Т-РД-14-77/13.10.2010г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма на основание чл.20, ал.1, т.1, ал.2, 3, 4, чл.61, ал.1, т.1, б. „з“ и чл.65, ал.1, т.1 от Закона за туризма се заличава от Регистъра на туроператорите и туристическите агенти, „СЛЪНЧЕВ БРЯГ“ АД, със седалище и адрес на управление: к.к. Слънчев бряг, община Несебър. Издаденото Удостоверение за регистрация № 257/28.01.2005 г. е невалидно.

Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, "PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES"

Проект № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ“

This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme "Development of the competitiveness of the Bulgarian economy" 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие на международното изложение в областта на занаятите GIFTS 2011 (21 – 24 март 2011 г.), Москва, Руска федерация

Краен срок за заявяване на участие – 29 октомври 2010 г.

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП - www.sme.government.bg

Десни идеи се появиха в поръчан от Първанов доклад

Да се въведе бюджетен борд с дефицит от максимум 3%, предлагат от Икономическия и социален съвет

Десни идеи за бързото и стабилно развитие на икономиката в България предлагат от Икономическия и социален съвет (ИСС). Това става ясно от техен доклад на тема "Стратегически приоритети на българската икономика в контекста на Стратегията "Европа 2020", изготвен по поръчка на президента Георги Първанов. Предложенията предстои обстойно да бъдат обсъдени следващата седмица с представители на правителството, бизнеса и неправителствените организации.

Разлики

За разлика от годишния икономически доклад, изготвен от експерти от БАН отново по поръчка на президента, където се предлагат идеи с лъв привкус - за отпадане на плоския данък и въвеждане на облагане само за хора с над 1000 лв. месечна заплата, сега предложението на ИСС силно наподобява това на СДС за въвеждането на "фискален борд". В концепцията на съвета обаче той е наречен "бюджетен борд".

Независимо от наименованието идеята е една и съща. Чрез него трябва да се постигне фискална стабилност в страната. Тя може да харчи само толкова, колкото печели.

Еднакви предложения

Сините са подготвили изменения в Закона за устройството на държавния бюджет, които изискват балансиран бюджет или излишък, като само по изключение на криза или природно бедствие с 2/3 от гласовете на всички депутати може да се допусне дефицит от 3% от БВП. ИСС, който е изготвил стратегията по поръчка на президента, предлага нещо подобно.

Според тяхната концепция трябва да се създаде закон за бюджетния борд, който разрешава отклонение на бюджетния дефицит до 3%.

Това означава, че държавата няма право да извършва разходи, ако няма приходи, обясни председателят на Българската стопанска камара Божидар Данев, който е член на ИСС от групата на работодателите.

Петте цели за икономически бум

В концепцията са заложили пет цели за стремглаво развитие на българската икономика. Те бяха напъл-

но подкрепени от бизнес средите у нас, въпреки че изглеждат трудно постижими само за 10 години.

Приоритет е заетостта на населението от 20- до 64-годишна възраст да стане 76% при заложили 75% в стратегията "Европа 2020". Инвестициите в научноизследователската и развойната дейност пък трябва да нарастват от 1.4 до 2% от БВП до 2020 г.

Силен акцент се поставя и върху образованието. Заложено е до 2020 г. най-малко 36% от младото поколение да има завършено висше образование, а бедността да намалее с 20%. От ИСС също предлагат пансионатно образование за всички непълнолетни от социално слаби семейства или хора от малцинствата. Според концепцията това ще доведе до по-добро социално включване на тези групи хора. С десен привкус е и идеята как да стане това приобщаване - с лишаване от социални помощи при нежелание за включване в програмата или използване на механизма "образование срещу социално изключване".

Според нея нивото на БВП на нашата страна трябва да надхвърли 60% от средното равнище на Европейския съюз. Това според съвета е напълно реалистична минимална цел. Тя може да бъде осъществена при седемгодишен икономически ръст от минимум 5%.

Положителни страни

Българската икономика има и доста положителни страни с голям потенциал, се подчертава в концепцията. Такива са ниското равнище на държавен дълг и преки данъци, некапитализираното геостратегическо положение на страната за развитие на транспортни пробиви и връзки, както и значителният потенциал на земеделието и животновъдството.

Според концепцията икономиката на страната ще разполага с голям резерв, ако се осветли сивата икономика, а също и ако се оползотворят правилно природното, географското и историческото наследство.

Едно от най-значимите предимства на икономиката ни обаче е огромният инвестиционен ресурс на държавата от предписани емисионни единици по Протокола от Киото, надхвърлящи 2 млрд. EUR до 2012 г.

Елена Петкова

► Поръчаният от президента Георги Първанов доклад за стратегическите приоритети на българската икономика предстои да се обсъжда следващата седмица

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Предложения Ключови приоритети

1 Административни и законодателни реформи

- ускорено изграждане на електронно правителство до 2011 г.
- децентрализация на функции и оптимизация на броя на общините
- намаляване състава на депутатите и общинските съветници
- ефективно намаляване на

административните бариери и тежести пред бизнеса.

2 Инвестиции в транспортната инфраструктура

3 Кардинални промени в образователната система

- реструктуриране на професионалното образование и квалификацията
- преориентиране на висшето образование от хуманитарната сфера в техническото и матема-

тическото образование

4 Инвестиции в безвъзгледерна енергетика, в енергийна ефективност и ВЕИ предимно за собствено потребление

- оптимизиране на използването на селскостопанска земя чрез въвеждането на данъчни облекчения за не-обработваемите земи
- икономически растеж чрез експанзивен износ

► оптимизиране на използването на селскостопанска земя чрез въвеждането на данъчни облекчения за не-обработваемите земи

6 Повишаване на заетостта чрез включване и на нискоквалифицирани кадри, нискообразовани и неграмотни.

- Това трябва да бъде подкрепено със стимули, санкции и принуда, бюджетна поддръжка и инвестиции

Пари

РЕГИОНАЛНА БИЗНЕС КОНФЕРЕНЦИЯ „ГЕПАРД“ 2010

КЛАСАЦИЯ НА НАЙ-ДИНАМИЧНО РАЗВИВАЩИТЕ СЕ КОМПАНИИ
ВАРНА, ДОБРИЧ, СИЛИСТРА, РАЗГРАД, ТЪРГОВИЩЕ, ШУМЕН,
СЛИВЕН, ЯМБОЛ, БУРГАС

ТЕМИ:

- МЕЖДУФИРМЕНА ЗАДЛЪЖНЯЛОСТ И ЗАБАВЯНЕ НА ПЛАЩАНИЯ
- ФИНАНСИРАНЕ НА БИЗНЕСА

ДАТА: 28.10.2010 Г. | ЧАС: 10.00 | МЯСТО: ВАРНА, "ГРАНД ХОТЕЛ ДИМИЯТ", ЗАЛА "РУБИН"

За информация и регистрация: тел. 02/ 4395 848, 02/ 4395 850 events@pari.bg http://events.pari.bg

Сподкрепата на:

ЕВРОПАРИ

Нарушения ДФЗ има да събира 230 млн. лв. по САПАРД

До края на 2011 г. Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) трябва да събере 230 млн. лв. по 268 проекта с нередности по САПАРД, вписани в книгата на длъж-

ниците. Това съобщи изпълнителният директор на фонда Светослав Симеонов. Проектите в книгата на длъжниците, по които е установено, че има нарушения, са платени напълно или частично. В момента 200 фирми съдят ДФЗ заради това, че трябва да връщат средства по САПАРД. До момен-

та са спечелени 5 дела, научи в. „Пари“. Ако България не успее да събере неправомерно платените средства или изгуби делата, страната губи сумата от 230 млн. лв. два пъти. Първи път, защото парите са изплатени на бенефициенти, и втори път, тъй като трябва да ги възстанови на Брюксел.

Прогнозата за усвояване на европарите е изпълнена на 50%

Очакванията и реално изплатените суми се разминават най-драстично по програма „Околна среда“

УСВОЯВАНЕ НА ПАРИ ОТ ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ КЪМ 30.09.2010 г., в млн. EUR

	Потенциално финансиране от ЕС	Изплатени суми към 30.09.2010	Реален % на усвояване	Прогнозиран % на усвояване
Транспорт*	1 624.48	71.00	4.37	7.85
Околна среда	1 466.43	33.85	2.31	12.37
Регионално развитие	1 361.08	81.08	5.96	17.61
Развитие на конкурентоспособността на българската икономика	987.88	219.65	22.23	19.58
Техническа помощ	48.30	3.00	6.22	9.95
Развитие на човешките ресурси	1 031.79	47.71	4.62	15.06
Административен капацитет	153.67	28.56	18.58	45.16

*Сумите са закръглени

Годишната прогноза за размера на усвоените средства от оперативните програми е изпълнена на 49.90% към края на третото тримесечие, а тази, свързана с размера на договорените - на 81.55%. Това показва справка на Министерския съвет, изготвена за в. „Пари“. Управляващите са преценили, че в края на септември реално разплатените средства трябва да бъдат около 972 млн. EUR, а договорените - 2.8 млрд. EUR. Вместо това отчетът показва, че бенефициентите са получили близо 485 млн. EUR, а са договорени 2.3 млрд. EUR.

Разминаването към края на третото тримесечие е показателно, че дори и към края на годината не можем да се надяваме предварително начертаният план да бъде изпълнен. От друга страна обаче, договорените субсидии са на 80-90% от предварителните планове, така че, ако се пристъпи към ударно разплащане по

проектите, статистиката може да се промени в положителна насока.

Годишната прогноза за усвоените и договорените евросубсидии се прави чрез т.нар. система LONSTAR, като тя се разделя на 4 помалки прогнози за всяко тримесечие.

Изоставащи и отличници

Най-голямо разминаваме между очаквания и реално

изплатени или договорени суми към края на септември има при Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС). Прогнозата по нея е изпълнена на 18.66% при плащанията и на 61.34% по отношение на договорените субсидии. Разплатените средства са около 33.8 млн. EUR, или 2.31% от заложеното по програмата европейско финансиране, а договорените - 405 млн. EUR, или 45.05% от прогнозата.

Догодина Европроектите ще се подават и on-line

► До края на 2011 г. бенефициентите ще могат да подават европроектите си по електронен път, научи в. „Пари“. В момента все още се работи по техническото задание. Идеята е документите

да се подават през специална нова опция на сайта eufunds.bg. Бенефициентите само ще трябва да попълнят формуляра за проекта и да го подпишат с електронен подпис.

► През сайта те дори ще могат да проследяват и на какъв етап е той - дали вече се проверява или не и т.н., почти като колетна пратка.

Под 50% изпълнение на прогнозата за реално разплатените средства има и при програмите „Регионално развитие“, „Развитие на човешките ресурси“ и „Административен капацитет“ (вж. графиката за повече информация). В „златната среда“ попадат програмите „Транспорт“ и „Техническа помощ“. Програма „Конкурентоспособност“ пък е пример за това, че може да има и преизпълнение на прогнозата. Това обаче е по-скоро условно, тъй като резултатът се дължи на старта на инициативата JEREMIE, с което бяха преведени 200 млн. EUR към Европейския инвестиционен фонд за създаването на холдингов фонд. До момента обаче плащания до крайни бенефициенти обаче не са извършени, тъй като предстои избор на фонд мениджъри. Те ще управляват средствата от холдинговия фонд.

При повечето програми прогнозата, свързана с

Статистика 17.7% са платени по селската програма, по рибарската - 0.4%

► Общо 17.7% от средствата по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) са изплатени към

размера на договорените субсидии, варира между 80 и 90%. Най-близко до предварителната прогноза е Оперативна програма „Регионално развитие“, тъй като тя е изпълнена 94.89%.

Най-актуалното

Към 19 октомври реално разплатените средства по седмте оперативни програми възлизат на около 670 млн. EUR, или 8.23%, показва последната справка на Министерския съвет. Договорени са 2.8 млрд. EUR, или 34.84% от средствата по програмите.

11 октомври, показват данните на Държавен фонд „Земеделие“. Договорените субсидии по програмата са 30.6%. Общият бюджет на програмата е 3.3 млрд. EUR.

► По програма „Рибарство“ са платени 0.4% и са договорени 5% от бюджета по програмата, който възлиза на 106.7 млн. EUR.

Най-високи резултати по отношение на плащанията има по програма „Административен капацитет“ и „Конкурентоспособност“ (вж. обяснението по-горе). Най-слабите пък са свързани с програма „Транспорт“, по която са разплатени едва 4.81%. От една страна, липсват проекти, а от друга - те са на доста висока стойност, така че успешното изпълнение дори и на 1-2 ще увеличи резултатите, свързани с плащанията, обясняват експертите.

Дарина Черкезова

Забавени плащания по САПАРД докарват производител на гъби почти до фалит

От компанията разчитат на китайски инвеститор, за да стабилизират финансовото си състояние

Гъбарството не е лесен бизнес, а когато не ти превеждат спечелените европейски субсидии, бизнесът става още по-труден и дори невъзможен. Това разказва управител на „Търговия на едро - Червен бряг“ Павел Хинов. Дружеството е докарано почти до фалит, защото служителите от Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) бавят с близо година плащането на около 85-90 хил. лв. субсидии по програма САПАРД. Междувременно компанията затъва в кредити. Дори и към момента не може да изплати начислените около 80 хил. лв. наказателни лихви за просрочие.

Затова през юли дружеството завежда дело срещу ДФЗ. Настояват да им бъдат покрити наказателните лихви, тъй като обслужването на кредита не е затруднено по тяхна вина. Освен това те оспорват и решението на одиторите да не им бъдат признати разходи по проекта за около 35 хил. лв.

За няколко хиляди и няколко сантиметра

Проектът на „Търговия на едро - Червен бряг“ е за около 800 хил. лв., като половината от тях са евросубсидии. Дружеството, което се занимава с производство на култивирани печурки, иска да финансира изграждането на предприятието за дълбоко замразени зеленчуци и нов гъбарник. Първата част от проекта, която е за около 600 хил. лв., протича почти без проблеми. Втората обаче е тази, по която субсидиите не се изплащат в края на 2008 г., а едва в края на 2009 г.

От компанията обясняват, че не само са им забавили плащанията, но и че не им признават разходи по абсурдни причини, като например разминаване в габаритите на купените пакетираща машина и библиотека. Неправилно са били разчетени и параметрите на една от машините, заради което разходите за нея не са признати.

Гъбарник в бомбоубежище

„Търговия на едро - Червен бряг“ е един от средно големите производители на гъби у нас. С тази дейност компанията се занимава от 2004 г., като първият им гъбарник е в бивше бомбоубежище. То се намира под административната сграда на приватизирано плодохранилище, в което преди години са били съхранявани военновременни хранителни запаси. През 2006 г. и самото плодохранилище е превърнато в гъбарник.

800

► хил. лв. е стойността на проекта на „Търговия на едро - Червен бряг“, чрез който се финансира изграждането на предприятие за дълбоко замразени зеленчуци и нов гъбарник

„Условията в бомбоубежището са подходящи за производство на гъби, тъй като температурата там е сравнително постоянна и не се правят големи разходи за охлаждане на помещенията“, обяснява Хинов за любопитния факт за мястото на производство на гъбите. Той уточнява, че гъбите растат при температура между 14 и 20 градуса по Целзий.

В момента компанията произвежда прясно опаковани и мариновани гъби за вътрешния пазар. Месечният капацитет е около 2-3 т, но фирмата има възможност да достигне и 4 т на месец, обясняват оттам.

Спасение от Китай

От дружеството казват, че въпреки всичко преживяно дотук във връзка с европроекта им не са изгубили надежда и ако се разрешат проблемите им с начислените лихви по просрочения кредит, биха кандидатствали за нови субсидии, за да разширят цеха за дълбоко замразяване. В момента изчакват хода на делото срещу ДФЗ и се опитват да предоговорят заема. Надеждата им, че нещата в бъдеще ще се оправят обаче, не е свързана със съдебната система или нови евросубсидии, а с инвеститор от Китай.

„Чрез Лесотехническия университет се свързахме с китайска фирма, която

► Така изглежда китайската гъба шийтаке, която скоро ще се произвежда и в Червен бряг

иска да произвежда гъби в България, за да ги изнася в Европа, и от началото на ноември започваме да работим заедно“, разказва Хинов. Той предпочита да не уточнява името на компанията, тъй като все още коментират как точно ще

бъдат поделени дейностите и инвестициите в съвместния им проект.

Всъщност идеята е да започнат производство на китайска гъба шийтаке. Според Хинов този вид гъба не се продава на българския пазар и само в района на Велико

Търново има производство на мицел от нея. На Запад обаче тя е много ценена, тъй като има научни изследвания, които доказват, че действа противораково. Тя била най-близка до друга гъба с традиции в България - кладница, но пък цената ѝ била двойно по-висока. На пазара в Словакия цената на шийтаке е 8 EUR, а на кладницата - 4 EUR, дава пример Хинов. За сравнение печурката е около 1.5 EUR и при това е сезонна. За да започне производството, ще бъдат направени подобрения в производствената база, като изчисленията към момента показват, че ще са нужни около 30 хил. лв.

Досега гъбите шийтаке в Европа са били внасяни директно от Китай, с което времето за продажбите им се скъсява, тъй като, докато пътуват, те губят част от срока си на годност, разказва Хинов. Ако гъбата се произвежда в България обаче, търговецът ще има много по-дълъг срок и това е основната причина, за да започнат производството ѝ тук, обяснява той.

А колко ще е първата реколта на китайските гъби шийтаке и ще бъде ли осъден фонд „Земеделие“, само времето ще покаже.

Дарина Черкезова

► Всеки месец около 2-3 т печурки се произвеждат в бившето бомбоубежище и плодохранилище на „Търговия на едро - Червен бряг“

Наблюдения За гъбите и гъбарите

► Големите и лицензирани производители на гъби в България не са много, може би около 6. Това казва управителят на „Търговия на едро - Червен бряг“ Павел Хинов.

► По гумите му основната част от гъбите се произвеждат в Благоевград, Любимец, Асеновград, Стара Загора, Враца и Плевен. Често обаче се появяват малки „гаражни гъбари“, които използват гаражи за производството на продукцията.

► „Заради кризата много от производителите намалиха производството си, тъй като трудно покриват разходите за мицел, компост, за ток и т.н.“, казва Хинов.

► Към момента изкупните цени на най-масовите гъби - печурките, са около 2.50-3.20 лв./кг.

► Цените са били подбити с около 20-40 ст. през юли - август заради внос от Полша, допълва българският производител.

БИЗНЕС ТЕХНОЛОГИИ

Планове

Oracle налива 4 млрд. USD в софтуер

Лидерът в производството на бази данни Oracle ще инвестира 4 млрд. USD в разработка на нови технологии и софтуерни пакети през 2011 г. Това заяви управляващият директор

на компанията за страната ни Клод Коларо. Средствата ще бъдат насочени най-вече в операционната система Solaris, чиято 11-а версия трябва да се появи през следващата година с 400 нововъведения. Паралелно с това Коларо представи и новата версия на базите данни на

компанията MySQL 5.5. Очаква се Oracle да насочи и значителни инвестиции към технологията Java FX, която Oracle придоби с изкупуването на Sun Microsystems. Технологичният гигант няма да забрави и софтуера с отворен код, коментира Коларо.

Интервю Томохиро Накашима, изпълнителен директор на Sony за България

Очакваме до 15% ръст на пазара на електроника

Основният фокус на компанията ни е да увеличи продажбите на телевизори, компютри и камери

► **Господин Накашима, по-рано тази година Sony обяви промени в мениджмънта си в България. Защо се стигна до тази стъпка?**

- България е един от най-обещаващите пазари, що се касае до потенциала за ръст на приходите на Sony. Искаме да помогнем на бизнеса ни да расте и затова решихме да централизираме управлението си. Това е и моята роля. Що се касае до оптимистичната ни прогноза за пазара тук, тя идва директно от централата ни в Япония. Анализаторите ни предоставиха много обещаващи сигнали за България и затова решихме да действваме активно и да развиваме компанията тук. Това именно е и моята роля - да помогна за разрастването на бизнеса на Sony в страната ви.

► **Кои от сегментите на бизнеса ви очаквате да се развиват най-бързо?**

- Според анализаторите от GfK пазарът на телевизори е най-перспективен. В момента техният дял от пазара на бяла техника е около 60-70%, което ги превръща в приоритет и за нас. Други важни аспекти от бизнеса ни са лаптопите и дигиталните камери. Това са и приоритетите ни за България в този момент.

► **Преди година пазарният дял на Vaio бе около 1.5%. Има ли ръст в този сегмент и как планирате да разширите пазарното си присъствие?**

- Ние не гоним голям обем продажби, поне такава е философията на бранда ни Vaio. Позиционирането му е по-скоро свързано с хората, които искат качество от продукта си. Затова според нас пазарният дял не е най-адекватният метод за измерване на успеха на лаптопите ни. По-скоро се опитваме да се представим на ниво, така че да гарантираме качество за клиентите

си и да поддържаме добрия имидж на бранда.

► **Планирате ли да представите нови модели на компютърния пазар?**

- В момента продължаваме да развиваме сегашното си портфолио Vaio, което се състои от 7 шасита в различни цветови вариации. Не планираме да представяме твърде много различни модели, искаме да се концентрираме върху сегашните. Що се касае до разширяването на присъствието ни на този пазар, ще се опитаме да залагаме на повече маркетингова дейност и по-добро качество.

► **Може ли да очакваме, че ще свалите цените на Vaio, за да имате достъп и до по-ниския потребителски сегмент?**

- Не, не планираме да предлагаме лаптопа на по-ниски цени. Позиционираме марката си в най-високия сегмент и искаме да останем там. В противен случай това просто няма да е Vaio. Единственият модел, който имаме в по-ниския сегмент, е от серията W, която принадлежи към нетбуковете. Не планираме и драстични промени в ценовата си политика при останалите сегменти от пазара на лаптопи.

► **Освен лаптопите телевизорите също са сред приоритетите ви. Какъв е основният акцент при тях? Мислите ли, че 3D телевизията ще бъде водеща?**

- Очакваме голямо развитие на пазара на 3D телевизори - това е основната насока в развитието на компанията ни в момента. Искаме да развием тази технология. Въпреки това засега водещите ни продукти са стандартните двуизмерни телевизори и естествено са свързани с тях. Все пак не мисля, че 3D ще се превърне във всекидневен продукт, защото хората нямат нужда да гледат три-

измерни новини например. Трябва подходящо съдържание, за да има прогрес, и тази 3D технология няма да бъде доминант.

► **Не мислите ли, че 3D телевизията гоуде малко рано?**

- Всеки път при представянето на нова технология, като DVD например, винаги има няколко години инкубационен период. Според мен 2010 г. ще бъде именно този инкубационен период за 3D телевизията, която тепърва ще се развива. Естествено цената на този тип устройства има много голямо значение. В момента тези телевизори все още не са особено евтини. Щом цените паднат обаче, развитието ще е доста по-бързо. Не мога да се ангажирам с точна прогноза кога мо-

же да се очаква бум на 3D технологиите, но според мен има шанс това да стане следващата година. Основен катализатор обаче ще бъдат не цените, а съдържанието. Подобно беше развитието и с Blu-ray дисковете, и с DVD дисковете и т.н.

► **Какви са очакванията ви за пазара на потребителска електроника до края на 2010 г.? Какви са очакванията ви за продажбите за коледните празници и цялото четвърто тримесечие?**

- За жалост съм в България едва от половин година, което е твърде кратък срок, за да мога да преценя пазара. Според партньорите ни обаче тази година коледните празници ще бъдат доста успешен сезон. Затова вече зареждаме складовете си с

различни продукти, за да можем да се подготвим за продажбите тогава. Не бих могъл да се ангажирам с конкретна прогноза кой ще бъде най-успешният сегмент на пазара тази зима, но очакванията ни са позитивни и сме готови да отговорим на търсенето.

► **Може ли да се очаква ръст в продажбите на електроника през тази година? Какви са очакванията за вашата компания?**

- Според нас продажбите на потребителска електроника ще се увеличат с 10-15% за цялата 2010 г. на годишна база. Не мога да коментирам резултатите конкретно на Sony, но партньорите ни очакват успешна година.

Визитка Кой е Томохиро Накашима

► Томохиро Накашима управлява представителство на Sony в България, Албания и Македония от пролетта на 2010 г., когато замени на този пост регионалния директор Ангел Кузийски.
► Накашима е част от екип на Sony от 1997 г., като в кариерата си е работил в структури на компанията почти в цял свят - Сингапур, Пакистан и Иран.
► Завършил е университета Кансай в Япония.
► Обича сърфа, футбола и готвенето.

Христо Ласков

Електронното правителство не е приоритет и за следващата 2011 г.

Стратегията за развитието на електронната администрация затъна в бюрократични процедури, няма и пари за проекта през 2011 г.

Проектът за електронно управление на България отново е в застой, алармираха представители на водещите ИТ организации у нас. Според тях публикуваният през пролетта проект за е-правителство все още не е подписан дори от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията Александър Цветков. Именно той трябва да предложи за междуправителствено съгласуване и одобрение от Министерския съвет въвеждането на електронното управление у нас. Впоследствие на база на стратегията трябва да бъде разработена и пътна карта за реализацията на проекта. Засега обаче това остава само като добри пожелания, които трябва да се случат в необозримо бъдеще, коментираха от Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ), Българската асоциация на софтуерните компании (БАССКОМ), ИКТ Клъстър и Българската уба-социация (БУА). Освен липсата на каквито и да е действия по стратегията за следващата година се оказва, че не са предвидени и средства в бюджета на МТИТС за реализацията на е-управлението, който е и ключът към административната реформа, в момента проектът е на практика замразен. Сформираният към МТИТС консултативен съвет на бизнеса също не е заседавал от няколко месеца, твърдят от четирите асоциации. Така на практика не се знае докъде се е стигнало със създаването на пътна карта за развитието на електронното управление, което е и ключът към административната реформа, в момента проектът е на практика замразен. Сформираният към МТИТС консултативен съвет на бизнеса също не е заседавал от няколко месеца, твърдят от четирите асоциации. Така на практика не се знае докъде се е стигнало със създаването на пътна карта за развитието на електронното управление,

► **Е-управлението е бизнес проект, който ще генерира реална възвръщаемост, смята председател на БАССКОМ Георги Брашнаров**

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

цията на е-управлението, коментираха от четирите организации. От ведомството на Цветков обаче отказаха да коментират изявленията им. За втори път БАИТ, БАССКОМ, ИКТ Клъстър и БУА в един глас казват, че реално по проекта не се работи.

Спиратка

Въпреки заявените от ГЕРБ намерения за развитие на проекта за е-уп-

равление, което е и ключът към административната реформа, в момента проектът е на практика замразен. Сформираният към МТИТС консултативен съвет на бизнеса също не е заседавал от няколко месеца, твърдят от четирите асоциации. Така на практика не се знае докъде се е стигнало със създаването на пътна карта за развитието на електронното управление,

която трябваше да е готова до края на ноември. Следващия месец трябва да бъде готов и подробен анализ на приоритетните услуги от страна на администрацията, които първи да бъдат дигитализирани, коментират от МТИТС.

Те отбелязаха, че за следващата година дори не е предвидено перо в разходите на МТИТС за е-управлението. Според Георги Брашнаров, председател

на УС на софтуерната асоциация БАССКОМ, на електронното правителство трябва да се гледа като на бизнес проект, който изисква инвестиция. От четирите ИТ организации не се ангажираха с точна сума средства, предвидени за е-управлението, с мотива, че все още не се знае какво се очаква от него.

Изхарчените правилно за е-управление средства ще доведат до много бърза

възвръщаемост, смята той. През 2011 г. обаче ведомството ще трябва отново да разчита само на пари по европейски програми, с които да дигитализират администрацията.

Стъпка

Общото мнение и на четирите асоциации е, че не може България да има обединена, целенасочена и централизирана политика в областта на ИКТ, ако няма специално министерство, което да движи нещата. Създаването на такова ведомство бе едно от предизборните обещания на ГЕРБ. След като обаче те поеа управлението на държавата, този ресор бе добавен към министерството на транспорта и съобщенията.

Според ИТ организациите основният проблем на държавното управление е липсата на политическа воля за реализацията на проекта, както и действието на парче - т.е. без единна визия и координация между различните ведомства. Така например през миналата година администрацията е отделила около 130 млн. лв. за ИТ. Те обаче не са координирани от единно звено, а всяка община, министерство и ведомство сами са инвестирани в ИТ услуги. Подобно е положението и с електронното правителство, което до момента струва на държавата над 100 млн. лв., без обаче да има реален резултат.

Христо Ласков

Четири български фирми са сред 50-те най-динамични ИТ компании в ЦИЕ

Лидер в класацията на "Делойт" и през тази година е полският интернет портал "Нетмедия"

Четири български компании попадат в класацията на 50-те най-динамично развиващи се технологични компании в Централна и Източна Европа за 2010 г. "Инвестор.БГ" АД, "Телерик" АД, "Е-Кард" и "Интерконсулт България" попаднаха в класацията на консултантската компания

"Делойт", след като успяха да реализират трицифрен ръст на приходите си от продажби през 2009 в сравнение с 2005 г. От тях на най-предни позиции се нарежда "Инвестор.БГ", която заема петото място с ръст от 1633% на приходите за последните пет години. Тя се изкачва с една позиция нагоре в сравнение с миналогодишното класиране. Компанията ни се представя толкова добре поради сериозната си подготовка в очакване на икономическата криза, коментира за в. "Пари" председателят на съвета на директорите на "Инвестор.БГ" Любомир Леков.

Лидерът

Най-динамично развиващата се компания в ЦИЕ през тази година отново е полският интернет портал "Нетмедия". Компанията

се нарежда на първо място с близо 15 000% ръст на приходите за последните 5 години.

Подобрението в средния ръст за тази година спрямо миналата е индикатор, че технологичните компании от този регион са устояли на въздействието на рецесията, коментира управляващият съдружник за ТМТ групата на "Делойт Централна Европа" Дариуш Нахила.

По сектори

Секторният анализ показва, че софтуерните компании са успели да възвърнат доминантните си позиции от 2006 г. 29 от всичките 50 най-динамично развиващи се компании са именно софтуерни. След тях най-добре се представят интернет компаниите (общо 17). В класацията попадат и по 2 компании от телекомуника-

ционния/нетуъркинг сектор и този на компютърните/периферни устройства. Отново 4 от 6-те най-динамично развиващи се компании принадлежат към интернет бранша, което подсказва за невероятния потенциал на този сегмент от технологичната индустрия.

Как са класирани

Класацията на "Делойт" е направена на база ръста на приходите за последните пет години до 2009 г. За да попаднат в класацията, компаниите трябва да са имали годишен приход от 50 хил. EUR за всяка от разглежданите години. Освен това централният офис на фирмата трябва да се намира в ЦИЕ, тя да развива или произвежда собствена технология или да инвестира големи суми за развойна дейност.

Пламен Димитров

► Част от класацията

Позиция	Компания	Държава	Сектор	Растех
1	Netmedia S.A.	Полша	Интернет	15 005%
2	TeamNet International S.A.	Румъния	Софтуер	3 120%
3	Kompan.pl Sp. z o.o.	Полша	Интернет	2 107%
4	Kentico software s.r.o.	Чехия	Софтуер	1 781%
5	Investor.BG AD	България	Интернет	1 633%
6	Sunrise System Sp. z o.o.	Полша	Интернет	1 362%
7	CROZ d.o.o.	Хърватия	Софтуер	1 329%
8	Azet sk. s.r.o.	Словакия	Интернет	1 126%
9	Viala Kft.	Унгария	Интернет	1 071%
10	JADE Sp. z o.o.	Полша	Софтуер	1 027%
11	RacioNet Zrt.	Унгария	Компютри/периферия	945%
12	Active Vision Kft.	Унгария	Интернет	862%
13	Arobs Transilvania Software SRL	Румъния	Софтуер	831%
14	Javatech Sp. z o.o.	Полша	Софтуер	780%
15	SARE	Полша	Интернет	753%
16	AITIA International Inc.	Унгария	Софтуер	650%
17	Telerik Corp.	България	Софтуер	646%
18	Crys Computers SRL	Румъния	Софтуер	635%
19	Fortech SRL	Румъния	Софтуер	629%
20	KIT Digital	Чехия	Софтуер	616%
21	BTC Sp. z o.o.	Полша	Софтуер	587%
22	NET Media Zrt.	Унгария	Интернет	556%
23	EXECOM d.o.o.	Сърбия	Софтуер	541%
23	LASTING Software SRL	Румъния	Софтуер	541%
25	ESET, spol. s r.o.	Словакия	Софтуер	530%
39	E-card Ltd.	България	Интернет	317%
42	InterConsult Bulgaria	България	Софтуер	293%

► Финансови данни (в хил. лв.)

Компания	Приходи за 2008	Приходи за 2009	Печалба за 2008	Печалба за 2009
Инвестор.БГ	2 677	3 030	782	567
Телерик	19 466	27 502	0	4 315
Е-Кард	0	49 838	0	0
Интерконсулт България	4 830	4 074	566	1 058

Източник: Търговски регистър

50

► хил. EUR годишен приход трябва да имат компаниите, за да попаднат в класацията на 50-те най-динамични компании

► Топърва се снима първият триизмерен филм за възрастни

3D телевизията ще има, но не сега

До края на годината продажбите ще стигнат 1.6 млн. броя, но прогнозите бяха коригирани надолу няколко пъти

“Облачно с кюфтета” се казва единственият достъпен на български език 3D филм. Общият брой на филмите достигна почти 200 през тази година. И така, за да им се насладите, трябва да си купите освен самия филм (около 20 USD) още: 3D телевизор (започват от 4000 лв.), Blu-ray плейер (започват от 2000 лв.), 3D очила (от 60 до 200 лв. на чифт). Сега разбирате защо продажбите на такива телевизори нещо не вървят. Според неколкратно коригираните прогнозни данни в света около 1.6 млн. души ще имат такива телевизори до края на 2010 г.

Продажбите

Някои телевизии вече започнаха да предлагат на потребителите си триизмерно съдържание - например световното първенство по футбол, турнира по тенис на корт Roland Garros, различни предавания. Вече се снима дори първият триизмерен филм за възрастни, но какво от това?

В началото на годината очакванията на анализаторите от DisplaySearch

бяха за малко над 3.6 млн. продажби, които впоследствие паднаха до 2 млн. А сега са още по-ниски. Подобни са прогнозите и на ABI Research, според които обаче през 2015 г. продажбите ще достигнат до 50 млн. единици. А технологията тепърва проглежда, така че едва ли може да се говори за масово навлизане - за сравнение през 2009 г. по света са били продадени над 140 млн. LCD телевизора.

Точни данни за продажбите в България няма, но част от производителите коментират, че интересът към 3D технологията е надминал очакванията им. От Sony например обясняват, че не могат да смогнат с доставките. Но не казват колко точно са тези доставки. Подобно е мнението и на Божидар Колев, президент на “Технополис”. Според него в тази продуктова категория има огромен потенциал, но той ще се реализира едва след 3-4 години.

Бавен старт

От историческа гледна точка бавният старт на всяка нова технология е

очакван. Това се обяснява с липсата на съдържание в първите месеци на всеки нов продукт - все пак 3D технологията доскоро бе запазена само за кината. Единственият истински успешен такъв продукт засега е “Аватар”, който разби бокс-офис класациите по приходи.

Но има и устройства, които далеч нямат нужда от години, за да отлепят от дъното и да станат масов продукт. Например новото поколение таблети, които са на пазара буквално от половин година. През седмицата бяха обявени данните на редица компании, от които стана ясно, че продажбите на Apple за годината (или по-точно за половин година) са разочароващите 4.2 млн. броя (вместо предварително планираните 5 млн.).

За цената на главоболието

В случая не високата цена е причина за главобол за потребителите. Да, 3D телевизорите все още са скъпи, но те ще поевтинят. Главоболите идват от продължителното гледане на триизмерна телевизия.

В момента се работи по технологии, с които 3D телевизията да дава удоволствие, без човек да си плаща за това. Основната насока на работата в този

аспект е ограничаването на притока външна светлина, която натоварва очите и съответно мозъка. Напредък в това отношение има, но все още и оплаквания.

Затова и бъдещето на 3D технологията засега изглежда не толкова розово, колкото облачно, независимо със или без кюфтета.

Христо Ласков

6000

► лв. минимум трябва да се закупи за цялото оборудване, но триизмерното ТВ съдържание все още е незначително

50

► млн. 3D телевизора се прогнозира да бъдат продадени през 2015 г.

► В момента се работи по технологии, с които 3D телевизията да дава удоволствие, без да предизвиква главоболие. Работи се за ограничаването на притока външна светлина, която натоварва очите и съответно мозъка

СНИМКА BLOOMBERG

